


Stosunek Polaków do zabytków innych kultur na terenie Polski



Spis treści

| | | | | | |
|--|-------------------------------------|----|---|---------------------|----|
|  | Podsumowanie wyników | 4 |  | Ochrona zabytków | 26 |
|  | Postrzeganie zabytków | 7 |  | Akcje społeczne | 42 |
|  | Znajomość zabytków innych kultur | 13 |  | Demografia | 48 |
|  | Postawy wobec zabytków | 19 | | | |



Zamawiający

Narodowy Instytut Konserwacji Zabytków



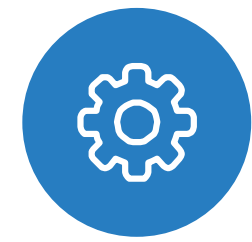
Wykonawca

Agencja badawcza PBS Sp. z o.o.



Cele badawcze

Zbadanie wizerunku oraz postaw w stosunku do zabytków mniejszości etnicznych i narodowych w Polsce.



Metodologia

- Badanie ilościowe realizowane techniką CAPI – wywiadów osobistych wspomaganym komputerowo.
- Badanie jakościowe: zogniskowane wywiady grupowe (FGI) realizowane on-line

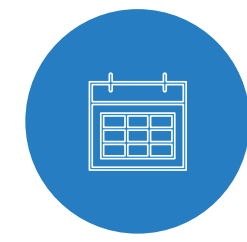


Próba badawcza badania ilościowego

n=1001 wywiadów, próba reprezentatywna ogólnopolska

Próba badawcza badania jakościowego

- n=8 FGI on-line w podziale na 6 FGI z mieszkańcami i 2 FGI z pasjonatami.
- Osoby zamieszkujące aglomeracje do 100 tys. mieszkańców; 3 FGI z czego każde spotkanie w podziale 50% uczestników z tzw. Ziemi Odzyskanych i 50% z pozostałych części Polski.
- Osoby zamieszkujące aglomeracje powyżej 100 tys. mieszkańców; 3 FGI z czego każde spotkanie w podziale 50% uczestników z tzw. Ziemi Odzyskanych i 50% z pozostałych części Polski.
- Zarówno kobiety, jak i mężczyźni w wieku 18–30 lat (2 FGI), 31–50 lat (2 FGI) i 51–70 lat (2 FGI).
- Rolę pasjonatów pełniły osoby zainteresowane historią i lokalnymi zabytkami: piloci wycieczek, dziennikarze, „lokalni patrioci”, osoby szerzące wiedzę na temat zabytków i historii.
- Osoby z tzw. Ziemi Odzyskanych rekrutowane były z następujących województw Polski: zachodnio-pomorskie, lubuskie, dolnośląskie, opolskie i część śląskiego.



Termin realizacji

grudzień 2023 r.

Podsumowanie wyników

Stosunek Polaków do zabytków innych kultur i narodowości nie różni się znacząco od stosunku do zabytków w ogóle.

42% osób biorących udział w badaniu ilościowym zadeklarowało, że nie zna zabytków innych kultur, narodowości, co może świadczyć, że nie traktuje tych zabytków jako „obce”. Są na polskiej ziemi i to determinuje, że to właśnie Polacy powinni o nie dbać. Tę obserwację potwierdzają wprost deklaracje respondentów dotyczące postrzegania zabytków innych kultur jako „nasze zabytki” – dwóch na trzech Polaków (68%) potwierdza taką optykę, równocześnie tylko 6% jest odmiennego zdania. Duża grupa badanych faktycznie nie potrafi określić swojego stosunku do tej kwestii, równocześnie pewna jest obserwacja, że w zdecydowanej większości przypadków nie jest to stosunek negatywny.



Narodowość, z którą związany jest dany zabytek wydaje się być wtórna do jego wartości historycznej i kulturowej. Wyjątek stanowią zabytki związane z historycznie ważnymi dla Polski momentami jak np. walka o niepodległość, czy obiekty pozostałe po II Wojnie Światowej, które wzbudzają wiele zróżnicowanych emocji. W postrzeganiu wszystkich zabytków jako „nasze” istotny jest również walor ekonomiczny i wizerunkowy, który odnosi się do promowania polskich miast i Polski jako kraju. Tym bardziej dbać o zabytki powinien ten, kto czerpie z nich benefity np. turystyka. Pojedyncze osoby objęte badaniem jakościowym deklarowały, że nie są zainteresowane dbaniem o zabytki związane z Niemcami oraz innymi wyznaniem - bliżej im było jako katolikom do kościołów katolickich, niż do synagog lub cerkwi. Pomimo pozytywnego nastawienia do zabytków innych kultur na terenie naszego kraju, Polacy niekoniecznie są zainteresowani aktywnym udziałem w akcjach mających na celu ich ochronę (31%), będąc zdania, że to przede wszystkim instytucje publiczne zajmujące się zabytkami powinny ponosić odpowiedzialność finansową za ochronę i konserwację zabytków mniejszości narodowych (55%).



Postrzeganie zabytków bez kontekstu ich pochodzenia

ZABYTKI POSTRZEGANE JAKO JEDNA KATEGORIA. NA POZIOMIE OGÓLNYM I SPONTANICZNYM, ZABYTKI ZWIĄZANE Z INNYMI NARODOWOŚCIAMI NIE STANOWIĄ ODRĘBNEJ GRUPY OBIEKTÓW.

ZABYTKI MAJĄCE W OCENIE BADANYCH CHARAKTER UNIKALNY

OBIEKTY WYWOŁUJĄCE SILNE EMOCJE, ZAPADAJĄCE W PAMIĘĆ

NAJBARDZIEJ ZNANE, ROZPOZNAWALNE

ZABYTKI O CHARAKTERZE PRZYRODNICZYM

Realizacja badania jakościowego pokazała, iż na poziomie spontanicznym oraz ogólnego myślenia o zabytkach, dla badanych nie było istotne z jakim narodem związane są konkretne obiekty.

Można było wyraźnie zauważyć, że myśląc o zabytkach respondenci myśleli o jednej grupie obiektów, tzn. o zabytkach w ogóle, w ramach której znajdowały się obiekty związane z innymi kulturami.

Brak wyodrębniania zabytków związanych z innymi narodowościami wynika z faktu, iż dla większości badanych mają one równie dużą wartość historyczną lub/i kulturową, a także uległy procesowi asymilacji.

W związku z powyższym, czytając dalszą część raportu, należy przyjąć, że informacje o zabytkach w ogóle, dotyczą również zabytków związanych z innymi narodowościami. Jeśli pojawiają postawy i opinie typowe wyłącznie dla obiektów związanych z innymi narodowościami, zostały one wyodrębnione i przedstawione na osobnych slajdach.

Większość badanych, myśląc o zabytkach, odnosi się do obiektów nieruchomych tzn. pałaców, pomników, fortyfikacji czy muzeów.

O zabytkach ruchomych tzn. starych statkach, tramwajach, mówią nieliczni badani z większych miast.

Zabytki ruchome najczęściej pojawiają się w kontekście muzeów etnograficznych, bądź zabytków sakralnych. Wymieniane i szczególnie ważne dla osób pasjonujących się lub wręcz specjalizujących w obszarze danej kultury (mają specjalistyczne wykształcenie).

Na poziomie spontanicznym badani wymieniają zabytki związane zarówno z narodem polskim, jak również innymi narodowościami.

” Zabytkowych w Bytomiu mamy mnóstwo kościołów. Architektura czy jakieś budynki, myślę jak wszędzie, gdzie jakieś sławne osoby mieszkały i tak samo z tymi tablicami, które opisują, co tam się wydarzyło. Mamy jedyną zabytkową, najkrótszą w Europie, jednotorową linię tramwajową. Tak zwany tramwaj jednowagonowy i samo to, że on nie ma takiej zajezdni. Jeździ w tę i we w tę, ma 4 przystanki. To jest taki ewenement, jeśli chodzi o Polskę.

[FGI, 31 – 50 lat, mieszkańcy dużych miast]

UNIKALNE

- Kościoły i cmentarze (najczęściej żydowskie, np. cmentarz żydowski w Krakowie na ul. Miodowej).
- Zabudowania rzemieślnicze wymieniane w kontekście ochrony zawodów, które powoli zanikają (np. kowal), jak również wykorzystywanych w nich urządzeń, narzędzi.
- Kamienice miejskie, najczęściej poniemieckie (część z nich ma prywatnych właścicieli).
- Odnowione starówki np. w Warszawie, Gdańsku, Elblągu czy Wrocławiu.

NAJBARDZIEJ ZNANE, ROZPOZNAWALNE

- Ważne historycznie, znaczące nie tylko dla lokalnej społeczności, poruszające np. Majdanek, mury getta w Warszawie.
- Nietypowe, łączące funkcje historyczną z użytkową, np. Park Oliwski im. Adama Mickiewicza z katedrą, Zamek Piastowski w Legnicy, Zamek Topacz.
- Różnego typu fortyfikacje wojenne np. Twierdza Modlin, resztki murów krzyżackich w Elblągu.

WYWOŁUJĄCE SILNE EMOCJE, ZAPADAJĄCE W PAMIĘĆ

- Silnie utożsamiane z miastami, w których się znajdują: Wawel i Bazylika Mariacka w Krakowie, Zamek Królewski i Łazienki w Warszawie, czy pomnik Neptuna lub Żuraw w Gdańsku.

ZABYTKI PRZYRODNICZE

- Pomniki przyrody, zabytkowa zieleń (np. zabytkowe układy parkowe), które odwołują się do innych kultur, pozwalają je „poczuć”.
- Parki krajobrazowe np. Trójmiejski Park Krajobrazowy, Palmiarnia w Wałbrzychu, Park Szczytnicki.

Wpływ zabytków na lokalną społeczność widoczny jest w czterech podstawowych wymiarach:

EKONOMICZNY

- Unikalne adaptowanie zabytkowych przestrzeni przyciąga nowych turystów.
- Zwiększenie liczby turystów wymusza rozwój bazy hotelowej i gastronomicznej oraz rozrywkowej.
- Miejsca pracy – lokalna społeczność znajduje zatrudnienie w bazach hotelowych i gastronomicznych.
- Dodatkowe środki na prace restauracyjno-konserwacyjne (fundusze z biletów wejściowych).

WIZERUNKOWY

- Szczególnie widoczny w przypadku dużych miast typu Wrocław, Gdańsk, Kraków czy Warszawa.
- Flagowe zabytki to ikony miast, dzięki którym są znane i rozpoznawalne, to właśnie one przyciągają turystów lub, w przypadku obiektów sakralnych, są celem pielgrzymek.

SPOŁECZNY

- Organizowane imprezy skupiają lokalną społeczność, mają wymiar społecznej integracji.
- Atrakcyjna forma spędzania czasu zarówno ze znajomymi, w gronie rodzinnym, jak i indywidualnie, np. szydełkowanie, spotkanie miłośników motoryzacji.
- Tego typu wydarzenia, pomimo, że są organizowane w zabytkowych obiektach lub wokół nich, nie mają na celu pogłębiania wiedzy o lokalnej historii. Przede wszystkim mają wymiar integracji społecznej.
- Propagowanie regionu poprzez organizację dużych i znaczących imprez (przyciąganie turystów z całej Polski).
- Atrakcyjny sposób propagowania lokalnej kultury.

POCZUCIE DUMY

- Poczucie więzi z miejscem, w którym znajduje się zabytek. Szczególnie w przypadku osób, które mieszkają w mniejszych społecznościach od kilku pokoleń.
- Aktywne zaangażowanie w organizację wydarzeń propagujących dany obiekt, bądź zatrudnienie w nim buduje poczucie silnej więzi i uczestniczenia w czymś wyjątkowym.
- Odczuwane szczególnie przez osoby powyżej 30. roku życia, zamieszkujące mniejsze miejscowości.

WYMIAR EKONOMICZNY JEST SZCZEGÓLNIIE ZAUWAŻALNY W DUŻYCH MIASTACH, DO KTÓRYCH PRZYCIĄGAJĄ TURYSTÓW FLAGOWE, ZNANE W POLSCE I ZA GRANICĄ ZABYTKI.

W KONTEKŚCIE MNIEJSZYCH MIAST ZNACZENIE MA WARTOŚĆ HISTORYCZNĄ LUB SAKRALNĄ DANEGO ZABYTKU.

W KONTEKŚCIE ANALIZOWANYCH WYMIARÓW POCZUCIE DUMY DANYCH ZABYTKÓW NIE MA ZNACZENIA DLA BADANYCH.

Wszyscy badani zauważają i rozumieją, że to dzięki licznym turystom miasta mogą się rozwijać i dbać o zabytki, nawet jeśli zbyt duża liczba turystów jest uciążliwa w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców. Wykorzystywanie potencjału promocyjnego zabytków dla propagowania obszaru postrzegane jest jako coś naturalnego i oceniane pozytywnie.

Wymiar społeczny wydaje się być szczególnie ważny i doceniany przez osoby do 50. roku życia. Spotkania towarzyskie w zabytkowych przestrzeniach pozwalają poczuć młodym osobom wyjątkowy klimat tych miejsc.

Skupianie społeczności wokół danego zabytku zwiększa jego funkcjonalność, dzięki czemu z obiektu jedynie o wartości historycznej staje się istotnym elementem życia społecznego (niezależnie czy chodzi o rozrywkę, czy też użyteczność publiczną).

Znajomość zabytków innych kultur w Polsce

» Czy zna Pan(i) zabytki innych kultur (grup etnicznych, narodowości)?

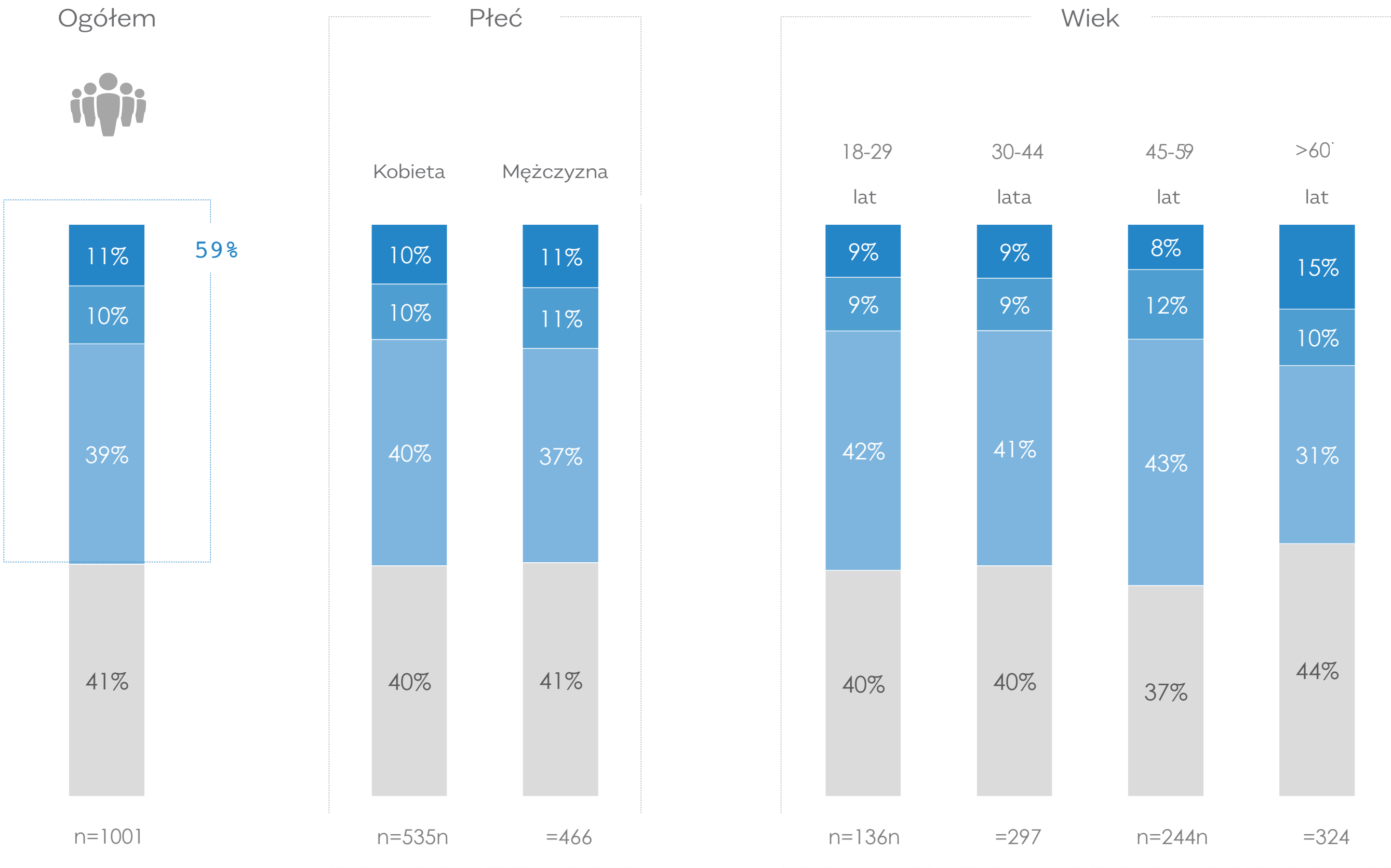
Odpowiadający: wszyscy badani, n=1001.

Sześciu na dziesięciu Polaków (59%), deklaruje, że zna jakiegokolwiek zabytki innych kultur na terenie kraju.

- Tak, ale tylko w okolicy, w której mieszkam
- Tak, ale tylko w województwie, w którym mieszkam
- Tak, w różnych miejscach w Polsce
- Nie znam



Osoby z najstarszej grupy wiekowej częściej od pozostałych deklarują znajomość zabytków innych kultur w swojej najbliższej okolicy.



» Czy zna Pan(i) zabytki innych kultur (grup etnicznych, narodowości)?

Odpowiadający: wszyscy badani, n=1001.

% - suma odpowiedzi „Tak, ale tylko w okolicy, w której mieszkam”,

„Tak, ale tylko w województwie, w którym mieszkam” oraz „Tak, w różnych miejscach w Polsce”.

Łódzkie:

Tak, ale tylko w okolicy, w której mieszkam – 5%

Tak, ale tylko w województwie, w którym mieszkam -1%

Tak, w różnych miejscach w Polsce – 23%

Nie znam – 71%

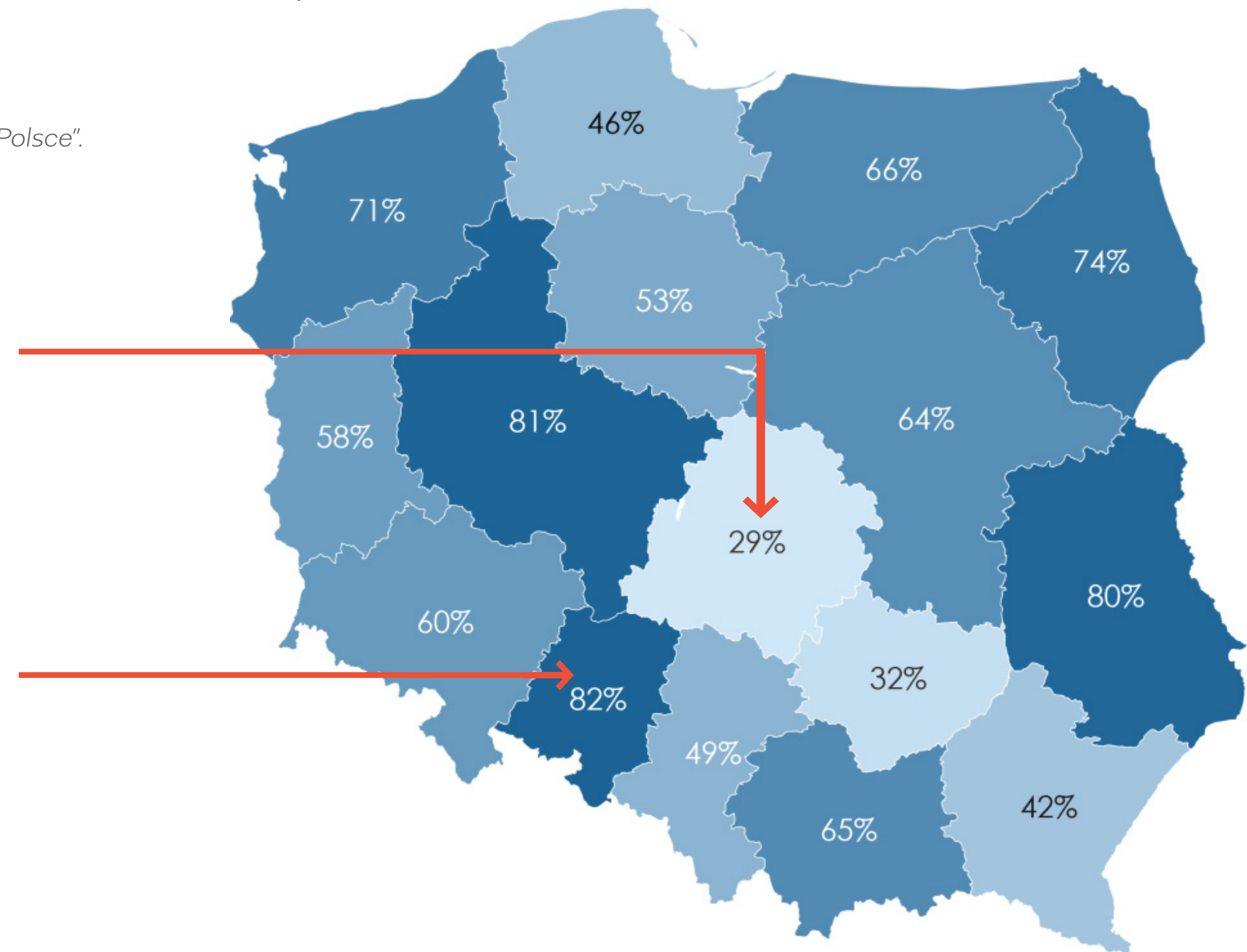
Opolskie:

Tak, ale tylko w okolicy, w której mieszkam – 38%

Tak, ale tylko w województwie, w którym mieszkam -14%

Tak, w różnych miejscach w Polsce – 30%

Nie znam – 18%



Osoby zamieszkujące województwo opolskie częściej od pozostałych deklarują znajomość zabytków innych kultur.

Obsługiwane przez usługę Bing
© Microsoft, TomTom

NIEWIELKA CZĘŚĆ OSÓB, OBJĘTYCH BADANIEM JAKOŚCIOWYM, POSIADA WIEDZĘ DOTYCZĄCĄ POCHODZENIA ZABYTEKÓW. WIĘKSZOŚĆ BADANYCH DEKLARUJE SPONTANICZNIE, IŻ NIE MA DLA NICH ZNACZENIA Z JAKĄ NARODOWOŚCIĄ ZWIĄZANY JEST DANY ZABYTEK.

Wszyscy respondenci mają świadomość, że ze względu na burzliwą historię Polski, na jej terenie znajduje się wiele obiektów związanych z innymi kulturami, co stanowi element polskiego dziedzictwa historycznego. Jest to dla nich fakt, z którego czerpią wartość historyczną. Większość objętych badaniem mieszkańców potrafi podać nazwę i lokalizację znanych zabytków oraz ich przynależność kulturową.

- w przypadku części obiektów, kultura, z którą są związane, weszła na stałe do potocznego ich nazewnictwa, np. poniemieckie fortyfikacje, cmentarze żydowskie czy poniemieckie kamienice.

Wyraźnie widać, że poziom wiedzy o danym obiekcie jest większy, jeśli:

- badani czują się związani w jakikolwiek sposób z danym obiektem, np. czują sentyment do obiektu sakralnego, w którym brali ślub lub chrzcili dziecko – szczególnie osoby mieszkające w miastach, w których istnieje duża liczba obiektów zabytkowych (w tym sakralnych)
- dany obiekt jest ważny dla lokalnej społeczności, do której badani należą, czy są znane w regionie – częściej osoby z mniejszych aglomeracji. Część badanych przyznaje, że „głupio jest tu mieszkać i nie znać historii zabytków, które tu mamy”.

BADANI DEKLARUJĄ CHĘĆ POGŁĘBIANIA SWOJEJ WIEDZY NA TEMAT DO ZABYTEKÓW, KTÓRE JUŻ WIDZIELI I WYWARŁY NA NICH POZYTYWNE WRAŻENIE, KIEDY ZACZYNAJĄ SIĘ UTOŹSAMIAĆ Z MIEJSCEM, W KTÓRYM ONE SIĘ ZNAJDUJĄ BĄDŹ PEŁNIĄ ROLĘ „PRZEWODNIKA” DLA ODWIEDZAJĄCYCH – ICH ZNAJOMYCH, RODZINY.

Znajomość pochodzenia zabytków sakralnych, tzn. kościołów i cmentarzy, wynika z faktu, że są postrzegane jako ogólnodostępne i badani często w nich bywają. Fortyfikacje wojenne oraz zamki są dla badanych atrakcyjne wizualnie i historycznie.

Nie należy jednak wnioskować, iż badani nie są skłonni do pogłębiania swojej wiedzy (historii oraz przynależności), odnośnie do zabytków znajdujących się na terenie Polski. Pogłębiają tę wiedzę w sytuacjach, w których:

- zwiedzali lub widzieli go raz i zrobił na nich duże wrażenie pod względem wizualnym i historycznym, zaciekawili ich,
- zmieniają miejsce zamieszkania i przenoszą się do miasta, w którym znajdują się zabytki. Czują więź z danym miejscem, co rodzi potrzebę zwiększenia swojej wiedzy,

- odwiedzają ich znajomi, rodzina, z którymi zwiedzają okoliczne zabytki, o których chcą im opowiedzieć,
- uczestniczą w różnego typu wydarzeniach o charakterze społecznym organizowanym w otoczeniu danego zabytku, który ich zaintrygował wizualnie bądź historycznie.

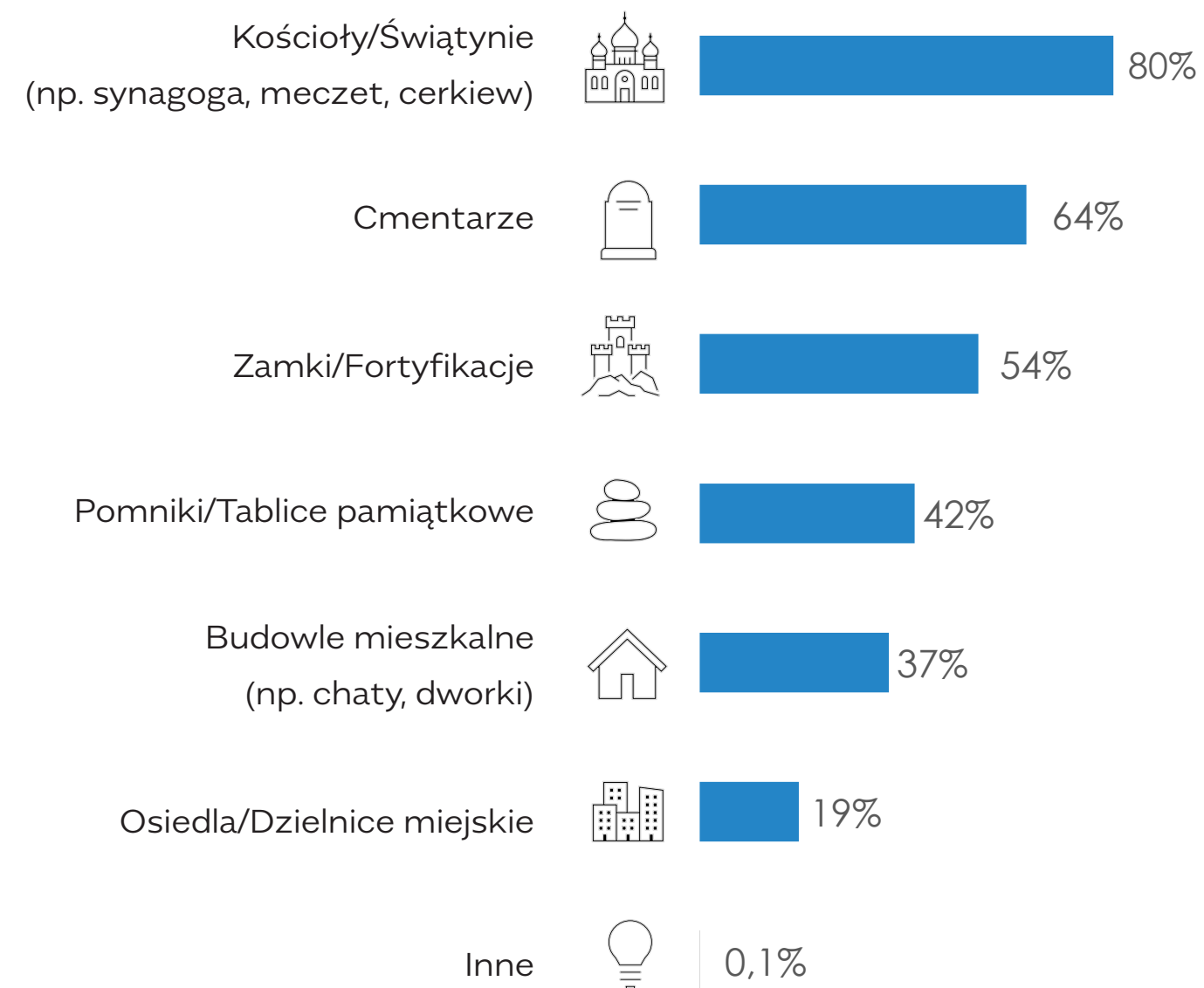
Ciekawym sposobem pogłębiania wiedzy lokalnej historii swojej społeczności (szczególnie w mniejszych miejscowościach) jest uczestnictwo w różnego rodzaju wydarzeniach – prezentacja regionalnych zespołów muzycznych, kuchni, tradycyjnych obrządków.

„ Jakie są to zabytki?

Pytanie wielokrotnego wyboru

Najbardziej znane rodzaje zabytków innych kultur to zabytki sakralne (80%), cmentarze (64%) oraz zamki/fortyfikacje (54%).

RODZAJE ZABYTEKÓW INNYCH KULTUR ZNANE POLAKOM



Odpowiadający: badani znający zabytki innych kultur, n=572.

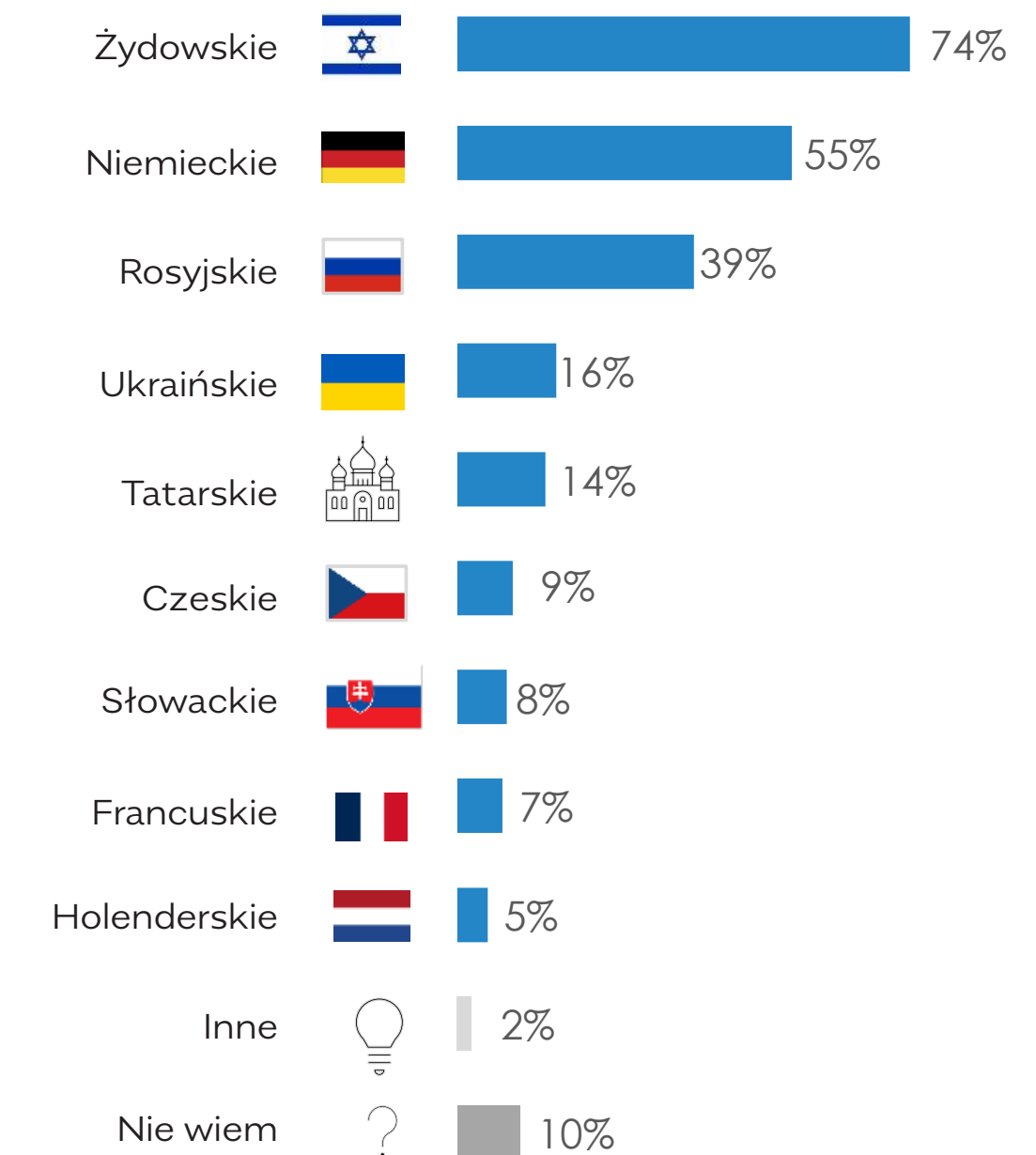
Źródło danych: moduł ilościowy badania.

„ Których narodowości są to zabytki?

Pytanie wielokrotnego wyboru

Najczęściej kojarzone przez Polaków zabytki innych kultur to świadectwa kultury żydowskiej (74%), niemieckiej (55%) oraz rosyjskiej (39%).

POCHODZENIE ZABYTEKÓW INNYCH KULTUR



Odpowiadający: badani znający zabytki innych kultur, n=572.

Postawy Polaków wobec zabytków innych kultur

ZACHOWANIE HISTORII KRAJU/REGIONU/MIASTA DLA KOLEJNYCH POKOLEŃ

- Namacalne świadectwo życia poprzednich pokoleń. Jest elementem własnej tożsamości, o ile poprzednie pokolenia były związane z daną kulturą, częściowo się z nią utożsamiają poprzez życie w jednej społeczności.
- Dostarczają wiedzy odnośnie historii kraju/regionu/miasta, w którym żyjemy lub z którego pochodzimy (lepsze zrozumienie swoich korzeni).
- Często są związane z indywidualnymi historiami lokalnych mieszkańców.

MOŻLIWOŚĆ POGŁĘBIANIA ZWYCZAJÓW, TRADYCJI I PRZEKAZYWANIA ICH KOLEJNYM POKOLENIOM

- Zwiedzanie zabytków stworzonych przez inne kultury zamieszkałe na terenie RP znajdujące się w granicach RP pozwala dowiedzieć się, jak żyli ludzie danej narodowości, jakie były ich wartości, tradycje, jak wyglądała kultura materialna (np. w co się ubierano).

ZABYTKI STANOWIĄ WSPÓLNE DOBRO, SĄ CZĘŚCIĄ HISTORII, RÓWNIEŻ TEJ TRUDNEJ DLA NARODU POLSKIEGO

- Są świadectwem wydarzeń, które bywają trudne dla osób (wywołują przykre wspomnienia), których przodkowie brali aktywny udział w wydarzeniach lub zamieszkiwały tereny, na których miały one miejsce.
- Część badanych postrzega je jako trudne, jednak zauważa, że są częścią historii, o której nie należy zapominać.

POZWALAJĄ SIĘ ZATRZYMAĆ

- Dają możliwość zatrzymania się i skupienia uwagi na tym, co się ogląda, szczególnie na terenach wiejskich, gdzie lokalna społeczność współpracowała z inną narodowością, zamieszkującą dany obszar. Wspólny rozwój i budowanie dziedzictwa lokalnej społeczności.

” *Ja nie wiem, jak tutaj się państwo odnosicie do tego, ale ja jestem zdania, i tutaj bez takiego lukrowania, że niestety nie odetniemy się też od historii i od tego, że pewne obiekty źle nam się kojarzą. Ja tutaj mam też na uwadze budynek, tak zwanego, mauzoleum w Wałbrzychu, który był wybudowany przez władze hitlerowskie i tam się odbywały różne, że tak powiem, w cudzysłowie, imprezy, i w ogóle nie jest ruszany. I to jest bardzo problematyczna sprawa w Wałbrzychu, co z tym zrobić, tak naprawdę.*

[FGI, Pasjonaci, duże miasta]

” *Jakakolwiek kultura, która tutaj przed nami funkcjonowała 1000 – 2000, lat temu czy ta współczesna kultura, to wszystko my jesteśmy jako człowiek, bo człowiek ją tworzy. Czy to nasze, czy nie nasze, dla mnie to jest po prostu takie dzielenie, jak ostatnie kilkanaście lat co poniektórzy starali się władcy tego kraju zrobić.*

[FGI, pasjonaci, aglomeracja do 100 tys. mieszkańców]

” *Dla mnie ważniejsza jest historia tego zabytku, kto to budował jest dla mnie rzeczą wtórną. Historia jest ważna, co tam się odbywało i jakie miało znaczenie dla lokalnej społeczności. W mojej wsi jest kościół pod wezwaniem Św. Barbary, gdzie później okazało się, że jest miedź i zaczęły powstawać kopalnie.*

[FGI, 31 – 50 lat, mieszkańcy aglomeracja do 100 tys. mieszkańców]

NA POZIOMIE SPONTANICZNYM BADANI POSTRZEGAJĄ WSZYSTKIE ZABYTKI TAK SAMO, PONIEWAŻ ZNAJDUJĄ SIĘ NA POLSKIEJ ZIEMI I SĄ CZĘŚCIĄ POLSKIEJ HISTORII I KULTURY. PONIŻEJ PRZEDSTAWIONO CZYNNIKI, KTÓRE DETERMINUJĄ ZMIANĘ POSTAW WOBEC ZABYTKÓW INNYCH KULTUR.

1. CZYNNIKI FINANSOWE

Sytuacje, w których rewitalizacji ma zostać poddany zabytek polski vs obiekt związany z inną narodowością.

2. HISTORYCZNE WYDARZENIA, Z KTÓRYMI SĄ ZWIĄZANE DANE OBIEKTY

Szczególnie jeśli mówimy o obiektach związanych z I i II Wojną Światową, które wywołują zróżnicowane emocje.

3. STOPIEŃ UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Szczególnie jeśli dotyczą rangi instytucji np. Sejm Śląski czy Urząd Wojewódzki.

4. RANGA ARCHITEKTA ORAZ ZABYTKÓW RUCHOMYCH

Ich potencjał ekonomiczny oraz rozpoznawalność w Polsce i za granicą.

5. LICZBA ZABYTKÓW

Szczególnie biorąc pod uwagę historię Polski, a konkretniej zmiany granic oraz wojny.

ZABYTKI POLSKIE UZNAWANE ZA WAŻNIEJSZE

Nie należy dbać o zabytki sakralne, które należą do narodowości postrzeganych stereotypowo jako zamożne (społeczność judaistyczna). Żydzi utożsamiani są z bogactwem i sami powinni dbać o swoją spuściznę kulturową, nawet jeśli znajduje się w Polsce.

Miejsca, zabytki upamiętniające walkę Polaków o niepodległość lub z niemieckimi najeźdźcami powinny być traktowane wyjątkowo i ponad wszystkie inne zabytki, ponieważ są bardzo ważne historycznie.

Niektórzy badani przyznają, iż są katolikami wobec czego zawsze będzie im bliżej do kościołów katolickich, szczególnie jeśli są starymi budowlami.

OTWARTOŚĆ NA ZABYTKI INNYCH KULTUR

Obiekty sakralne związane z innymi religiami są szczególnie godne uwagi, jeśli jest ich w Polsce niewiele i ich wartość kulturowa i historyczna dla kolejnych pokoleń jest bardzo duża (np. jedyna przedwojenna Synagoga Nożyków w Warszawie).

Obiektom z okresu I lub II Wojny Światowej związanych z niemiecką narodowością przypisuje się wiele legend, mitów, są owiane swoistą tajemnicą, wobec czego mają potencjał turystyczny i ekonomiczny (np. koszary „Wilczy Szaniec”).

W przypadku zabytków, które wzbudzają negatywne emocje, są te związane z postacią Hitlera - część badanych dostrzega w nim stratega z nieprzeciętnym umysłem. Takie obiekty również mogą mieć potencjał ekonomiczny oraz stanowić obiekt, o który warto dbać „ku przestrodze” dla przyszłych pokoleń.

Pochodzenie zabytku nie jest istotne, jeśli dany obiekt został oceniony jako atrakcyjny wizualnie, wywołał na odbiorcy duże wrażenie. Deklaratywnie badani chętnie do niego wrócą i zobaczą go jeszcze raz.

Narodowość, z którą związany jest dany obiekt, nie ma znaczenia, jeśli skupia wokół siebie lokalną społeczność, umożliwia atrakcyjne spędzenie czasu.

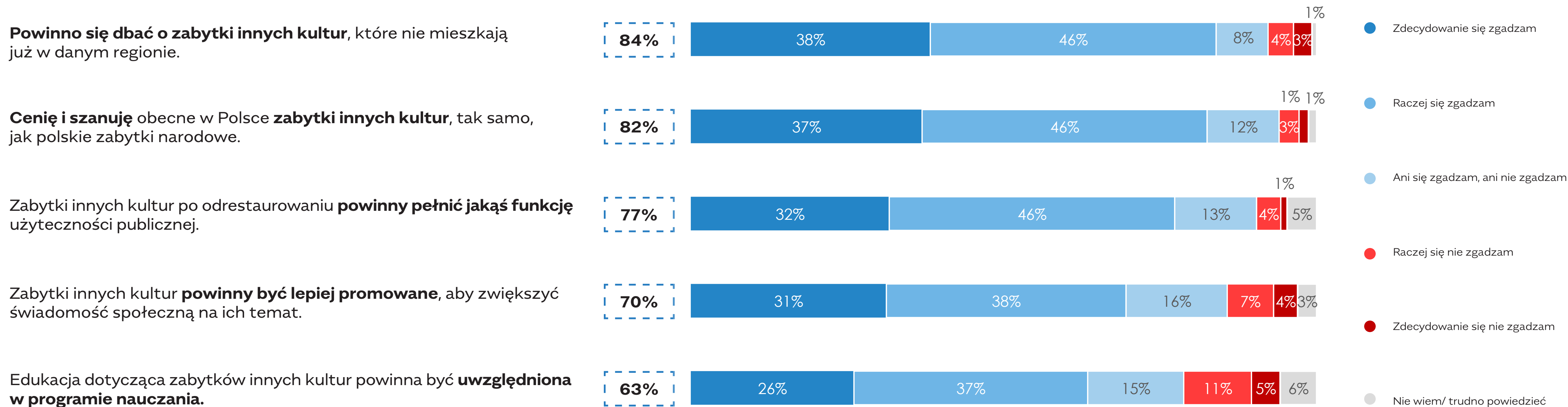
Postrzeganie zabytków innych kultur przez polskie społeczeństwo

» Proszę powiedzieć na ile zgadza się Pan(i) z poniższymi stwierdzeniami:

Odpowiadający: wszyscy badani, n=1001.



Badanie ilościowe potwierdza obserwacje z etapu jakościowego: Polacy pozytywnie podchodzą do kwestii ochrony, promocji oraz edukacji nt. zabytków innych kultur w Polsce.



Bariery dbania o zabytki innych kultur/grup etnicznych

” Powiedział(a) Pan(i), że NIE NALEŻY dbać o zabytki innych kultur (grup etnicznych, czy innych narodowości). Dlaczego tak Pan(i) sądzi?

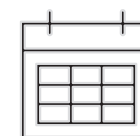
Odpowiadający: badani, którzy stwierdzili, że nie należy dbać o zabytki innych, n=78.



Uwaga! Tylko 7% Polaków jest zdania, że nie należy dbać od zabytki innych kultur.

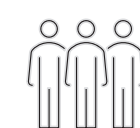
Zabytki są znane tylko małej grupie społecznej, więc nie należy tracić czasu i środków na ich utrzymanie.

39%



Ochrona zabytków jest mniej istotna niż inne potrzeby społeczeństwa.

33%



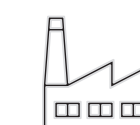
Ochrona ta może być kontrowersyjna i prowadzić do napięć politycznych.

27%



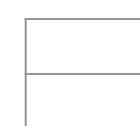
Brak korzyści dla społeczeństwa, czy gospodarki.

27%



Należy dbać tylko o zabytki związane z polską kulturą narodową.

13%



Źródło danych: moduł ilościowy badania.



Ochrona zabytków

KONSERWACJA ZABYTEKÓW SPRAWIA, ŻE SĄ BARDZIEJ ATRAKCYJNE, PRZEZ CO PRZYCIĄGAJĄ LUDZI. DODATKOWO JEST WYRAZEM DBAŁOŚCI LOKALNYCH WŁODARZY O ZABYTEKI.

Obiekty, które bez wątplenia są flagowymi zabytkami dla danego miasta/obszaru (wymiar wizerunkowy), aby przyciągały lokalną społeczność oraz turystów (wymiar ekonomiczny i społeczny), wymagają dbałości i konserwacji. Konieczność dbania o zabytki była deklarowana przez wszystkich badanych, niezależnie od wieku czy miejsca zamieszkania.

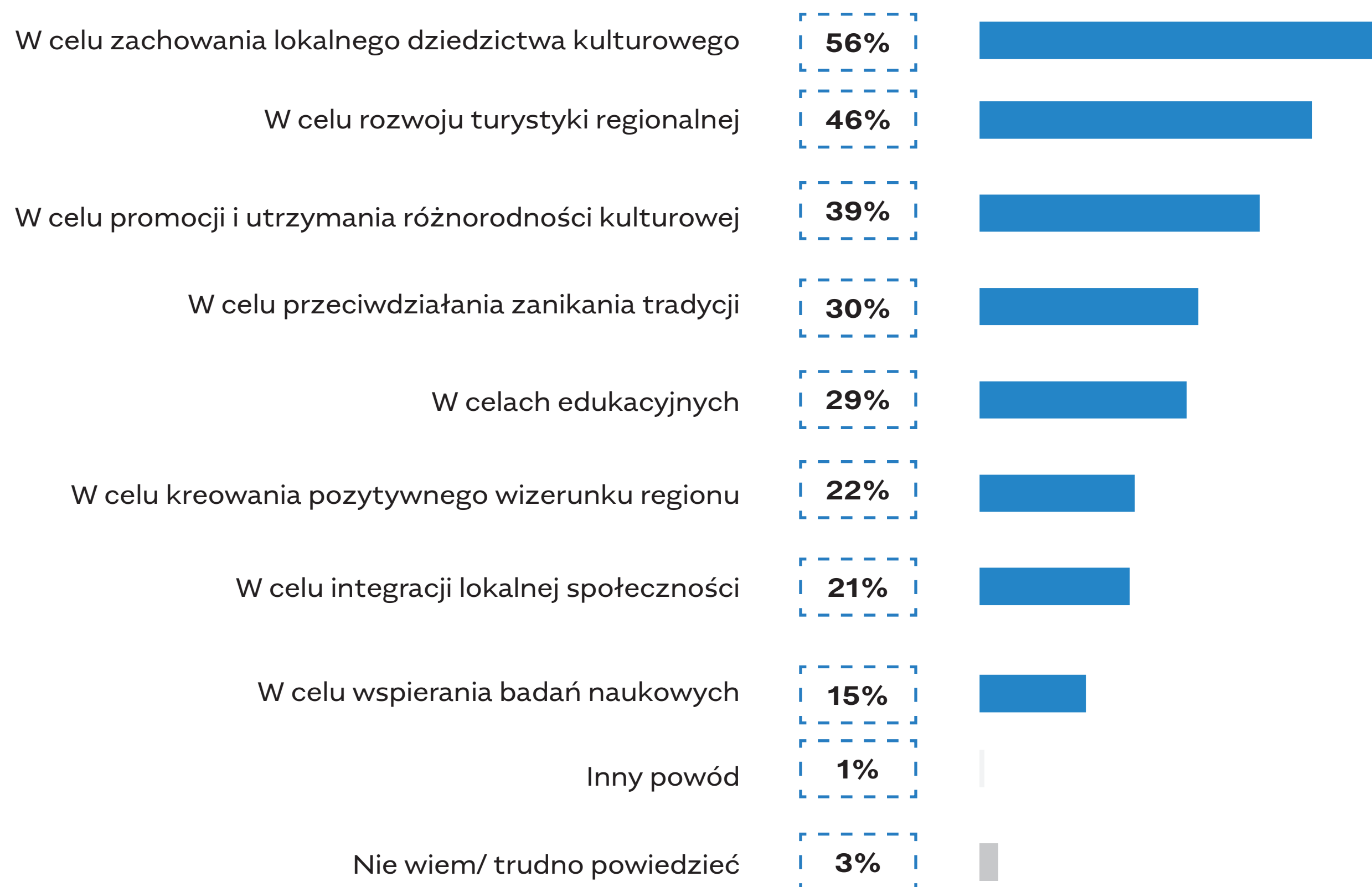
Rewitalizacja obiektów przemysłowych oraz nowoczesna adaptacja historycznych przestrzeni w dużych aglomeracjach, buduje potencjał zarówno samego obiektu, jak również miasta, którego jest wizytówką.

Konserwacja zabytków:

- pokazuje dbałość o nie, niezależnie od ich pochodzenia i kultury, z którą są związane,
- jest wyrazem dbałości o zachowanie dziedzictwa miasta; odnowienie np. starych hal widowiskowo-sportowych czy obiektów fabrycznych postrzegane jest jako przywrócenie świetności tym obiektom, które były i nadal mogą być powodem do dumy,
- przyciąga nowych turystów, dla których staje się atrakcyjnym sposobem spędzenia czasu, pozwala również ujrzeć zabytek w kontekście bardziej nowoczesnego sposobu wykorzystania jego przestrzeni np. punkty gastronomiczne w pofabrycznych przestrzeniach, wydarzenia realizowane w pałacowych parkach, salach.

” Powiedział(a) Pan(i), że **NALEŻY** dbać o zabytki innych kultur.
Dlaczego tak Pan(i) sądzi?

Odpowiadający: badani, którzy zadeklarowali, że należy dbać o zabytki innych kultur, n=836.



”

Takie rewitalizacje, czy takie zmiany, czy takie miejsca, które łączą w sobie jakąś funkcję użytkową, a jednocześnie są... chociażby kościół Świętego Jana, który też jest kościołem, ale bardziej miejscem koncertów, różnych eventów, spotkań przez to, że został przebudowany i odrestaurowany. Jest takim miejscem koncertowym. To też są takie miejsca, które zapadają w pamięć. Fajnie, że takie miejsca są. Czujemy tę historię, a jednocześnie dzieją się jakieś współczesne rzeczy w tych miejscach, więc to jest na plus.

[FGI, 31 – 50 lat, mieszkańcy dużych miast]

”

Taka promocja miasta przez zabytki, przez architekturę, przez jakieś eventy, które dzieją się w tych zabytkowych miejscach, jest fajna. Mieszkańcy też często dowiadują się o historii własnego miasta, o której nie mają w ogóle pojęcia. Bardzo dużo osób, którzy nie interesują się historią sztuki albo nie studiowali czegoś artystycznego, praktycznie całe życie są nieświadomi o pięknej historii, kultury danego miejsca, w którym mieszkają. Właśnie przez takie rewitalizacje, wciąganie różnych fajnych miejsc zabytkowych w takie społeczne inicjatywy powoduje, że poznajemy swoją okolicę. Jednocześnie jest to też promocja dla miasta. To jest fajne.

[FGI, 31 – 50 lat, mieszkańcy dużych miast]

”

W tym momencie niektóre zabytki we Wrocławiu pełnią rolę, powiedziałbym kulturotwórczą. Dawne Opactwo Bernardyńskie przekształcone jest w unikalne... chyba jedyne w Polsce muzeum architektury. Niewykorzystane kościoły, których było mnóstwo, przeznaczane są na różne cele. Jednym z takich... no wręcz na lokal gastronomiczny, dawny klasztor został przekształcony. W jednym ze schronów, który służył w czasie II wojny światowej, jak sama nazwa wskazuje, jako schron, to dla ludności zorganizowane jest Muzeum Sztuki Współczesnej. W wielu kościołach odbywają się koncerty z wykorzystaniem istniejących instrumentów, czyli po prostu organów. Odbywają się wystawy, odbywają się plenery, imprezy plenerowe w otoczeniu tychże zabytków. To są obiekty często tętniące życiem.

[FGI, 51 – 70 lat, mieszkańcy dużych miast]

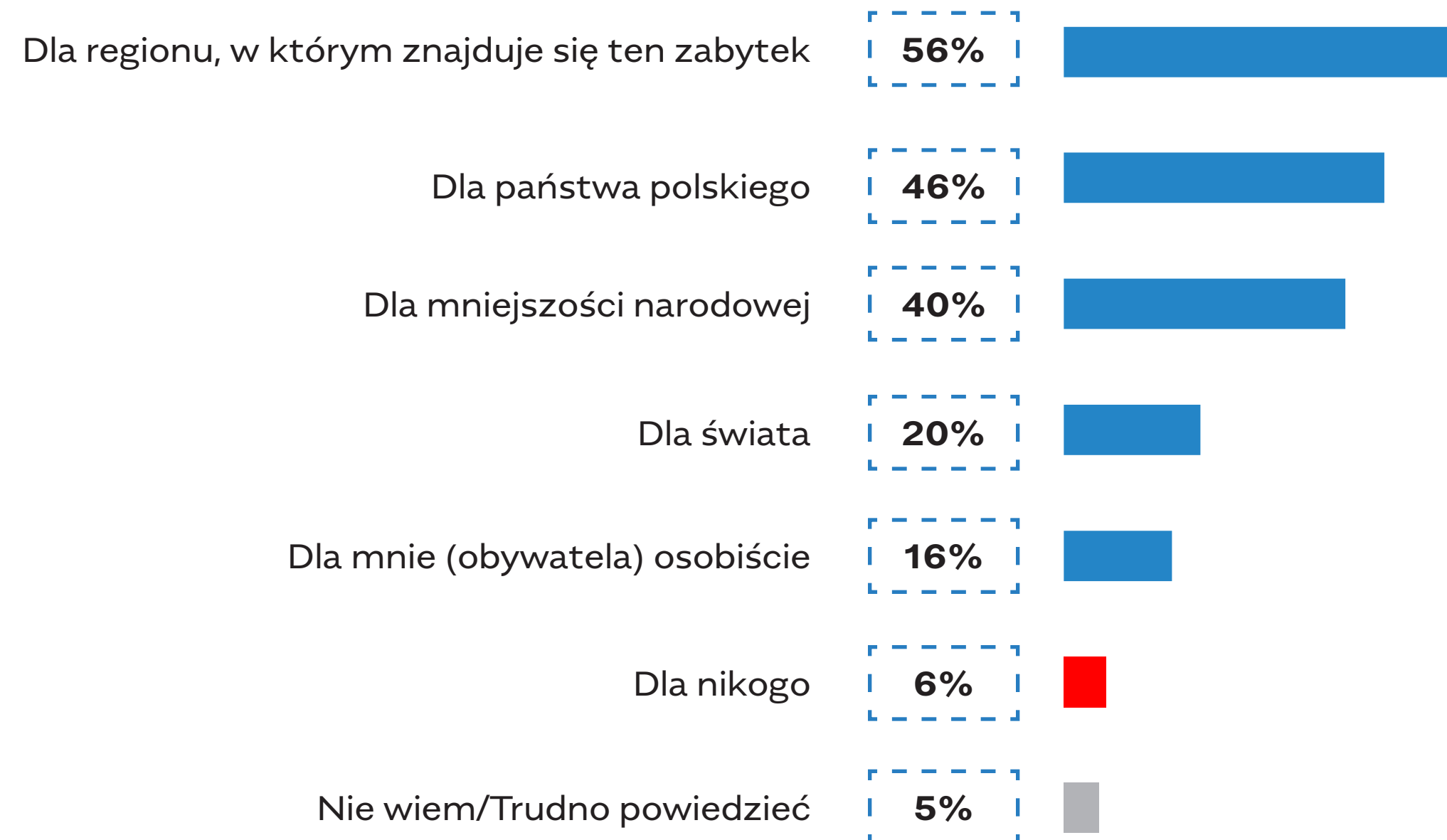
”

Chodzi mi o Tor Wyścigów Konnych w Partynice, to również jest zabytek, jak pamiętam chyba 1907 rok. Również jest obiektem, który jednak wzbudza jakieś emocje i mówimy o czym, o przyciąganiu można by powiedzieć turystów, więc to jest obiekt, który reprezentuje pewną kulturę, pewną historię, odbywają się na nim wyścigi konne.

[FGI, 51 – 70 lat, mieszkańcy dużych miast]

„ Dla kogo zniszczenie lub poważne zaniedbanie zabytku innych kultur/grup etnicznych byłoby odczuwalne jako strata?

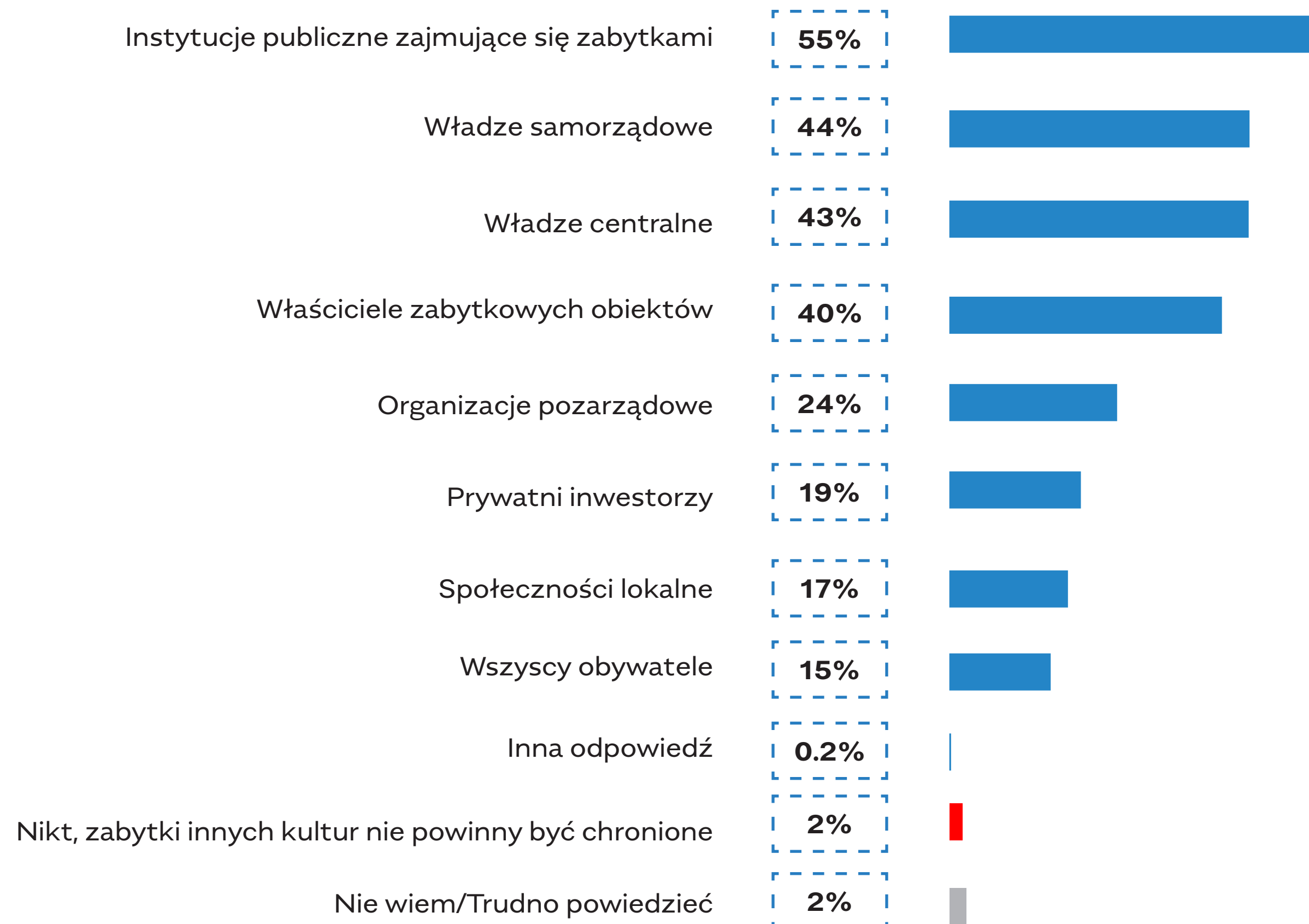
Odpowiadający: wszyscy badani, n=1001.



Źródło danych: moduł ilościowy badania.

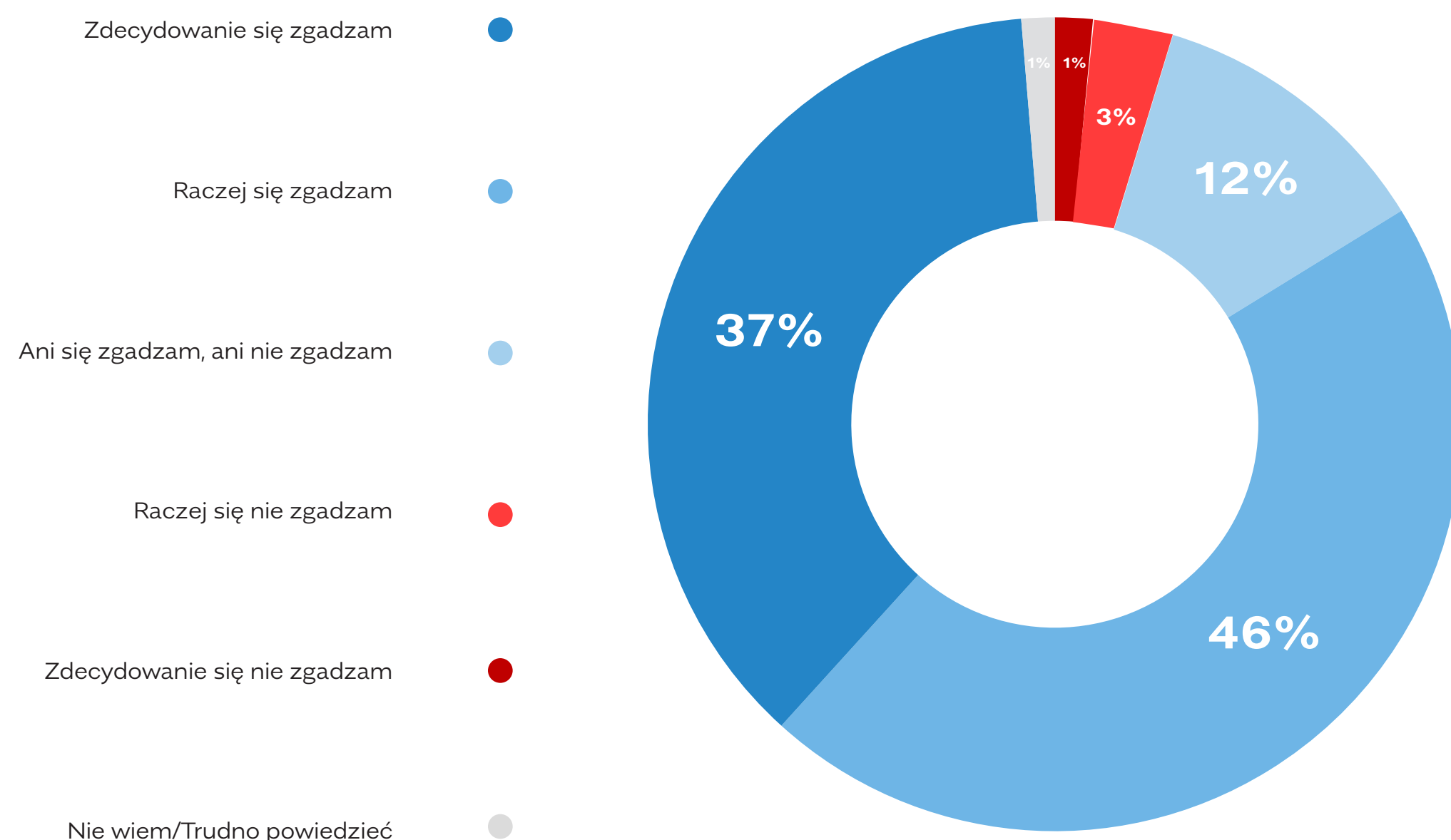
„ Kto według Pana(i) powinien ponosić odpowiedzialność finansową za ochronę i konserwację zabytków innych kultur/grup etnicznych?

Odpowiadający: wszyscy badani, n=1001.



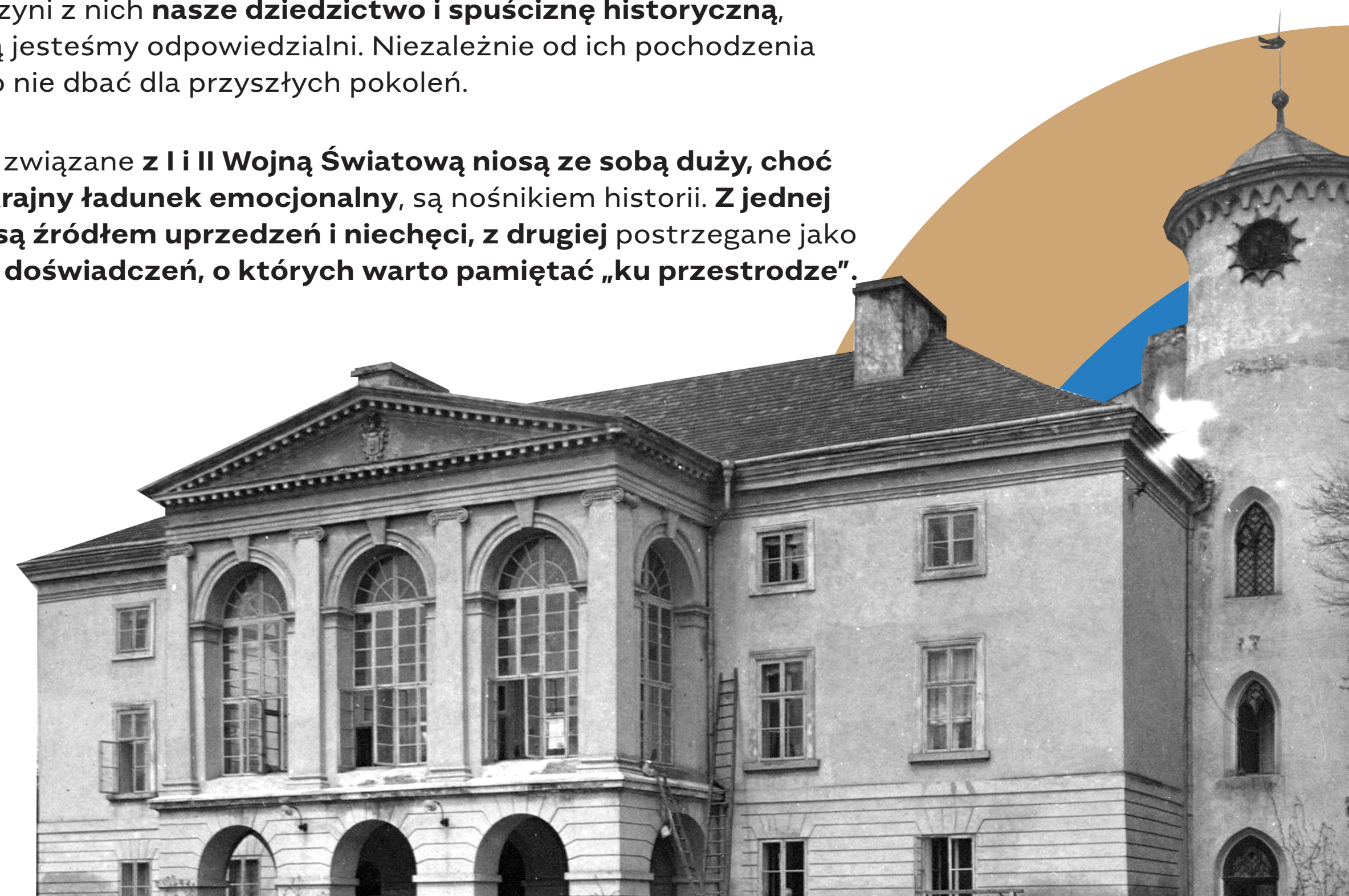
„ Powiedział(a) Pan(i), że **NALEŻY** dbać o zabytki innych kultur. Dlaczego tak Pan(i) sądzi?
Odpowiadający: wszyscy badani, n=1001.

NIEZALEŻNIE OD TEGO, Z JAKIM NARODEM ZWIĄZANY JEST ZABYTEK NALEŻY O NIEGO DBAĆ, GDYŻ JEST CZĘŚCIĄ WSPÓLNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I POLSKIEJ HISTORII, NAWET JEŚLI JEST ONA TRUDNA.



Na poziomie deklaracyjnym **dbać powinno się o wszystkie zabytki znajdujące się na terenie Polski**. Fakt, że znajdują się na naszej ziemi, czyni z nich **nasze dziedzictwo i spuściznę historyczną**, za którą jesteśmy odpowiedzialni. Niezależnie od ich pochodzenia należy o nie dbać dla przyszłych pokoleń.

Zabytki związane z I i II Wojną Światową niosą ze sobą duży, choć dość skrajny ładunek emocjonalny, są nośnikiem historii. Z jednej strony są źródłem uprzedzeń i niechęci, z drugiej postrzegane jako symbol doświadczeń, o których warto pamiętać „ku przestrodze”.



1. SĄ STARSZE;

Subiektywna ocena wyglądu zewnętrznego wskazuje, że dany obiekt jest w gorszym stanie ze względu na wcześniejsze powstanie i wymaga większej uwagi. Dość często badani łączyli wczesne powstanie zabytku z atrakcyjnymi wizualnie i ważnymi historycznie wnętrzami oraz zabytkami ruchomymi np. witraże, czy inne elementy wyposażenia.

2. SĄ BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANE Z HISTORYCZNIE WAŻNYMI DLA POLAKÓW WYDARZENIAMI

Obiekty, które upamiętniają heroiczne walki Polaków w czasie I i II Wojny Światowej (np. Nowe Koszary na Westerplatte), są dla Polaków bardzo ważne, szczególnie jeśli zestawia się je z obiektami nawiązującymi do narodowości niemieckiej. Obiekty polskie „podtrzymują pamięć o bohaterach”.

3. PODKREŚLAJĄ PATRIOTYCZNE WARTOŚCI

Odwołują się do konotacji związanych z obroną przed najeźdźcą, np. Westerplatte, które jest źródłem dumy dla osób zamieszkujących Trójmiasto.

4. CECHUJE JE EKONOMICZNY POTENCJAŁ

Mogą przyciągać większą liczbę turystów, stać się atrakcją i miejscem integracji społecznej. Stosunkowo często ośrodki pałacowo-parkowe, czy pozostałości fortyfikacyjne są związane z lokalnymi legendami. Zaopiekowanie się tego typu obiektami w pierwszej kolejności zwiększałoby potencjał ekonomiczny całego regionu. Dodatkowo wiążą się z potencjalną rozpoznawalnością zarówno w Polsce, jak również za granicą. Promocja dziedzictwa Polski, ale również regionu/miasta.

5. POSTRZEGANE SĄ PRZEZ LOKALNĄ SPOŁECZNOŚĆ JAKO WAŻNIEJSZE

Szczególnie jeśli znajdują się bliżej ich miejsca zamieszkania i znajdują się w nich ważne instytucje np. Urząd Gminy w Końskich. Obiekt służący lokalnej społeczności jednak z zewnątrz sprawia wrażenie zaniedbanego, co nie pasuje do rangi urzędu.

6. SĄ ZWIĄZANE Z INDYWIDUALNYMI DOŚWIADCZENIAMI

Mają dla badanych duże znaczenie, ponieważ są związane z ich przodkami, bądź regionem, z którego pochodzą.

7. OBIEKTY, KTÓRE BADANI JUŻ WIDZIELI I ZROBIŁY NA NICH DUŻE WRAŻENIE

Utrzymanie tego typu obiektów w dobrym stanie może przynieść jeszcze większe korzyści ekonomiczne i większą dumę dla lokalnej społeczności.

8. WIĄŻĄ SIĘ Z RANGĄ ARCHITEKTA ORAZ ZABYTKÓW RUCHOMYCH

W świadomości badanych, z zabytkami projektowanymi przez znanych architektów wiązały się również historycznie ważne i wizualnie atrakcyjne zabytki ruchome np. elementy wyposażenia wnętrza. Patrząc całościowo wiążą się z potencjalną rozpoznawalnością zarówno w Polsce, jak również za granicą. Promocja dziedzictwa Polski, ale również regionu/ miasta.

9. ISTOTNE SPOŁECZNIE

Obiekty, wokół których organizowane są wydarzenia skupiające lokalną społeczność. Stanowią miejsce spotkań, zapewniają atrakcyjne możliwości spędzenia czasu w większym gronie, np. zajęcia z szydełkowania organizowane w Pałacu Tiele-Wincklerów w Miechowicach

”

Zabytki w szczególności warte chronienia - zabytki powojenne, moim zdaniem, ponieważ, w większości mówią o naszej historii, ale nie tylko nam, mówią też innym zwiedzającym. Stanowią faktyczny dowód tego, co się wydarzyło kiedyś, jak wyglądała sytuacja polityczna kraju, jak wyglądało życie zwykłych Polaków i nie tylko, osób zamieszkujących te tereny. Myślę, że jako pamiątka, przestroga przed wojną i gdzieś tam po prostu taki rys historyczny, myślę, że szczególnie warto. Akurat te konkretne. Nie mówię, że inne nie, ponieważ również mówią o naszej historii, natomiast w przypadku tak tragicznych wydarzeń, uważam, że warto to chronić, pomimo tego, że nie zawsze spełnia to aspekty wizualne. Są na tyle zachwycające, to tutaj jednak, pomimo to, warto.

[FGI 18 – 30 lat, mieszkańcy dużych miast]

”

Te miejscowe zabytki chyba są nam bliższe niż na przykład kościół czy jakieś miejsce, gmach Sejmu, o którym nawet nie słyszałam, nie widziałam. A coś, co jest u mnie na miejscu w miejscowości i byłam tam, wielokrotnie odwiedzałam, że tak powiem, zlustrowałam na każdą stronę. To chyba dlatego po prostu tak się dzieje, że w tym przypadku nie mamy tych uprzedzeń, jeśli chodzi o inne kultury.

[FGI 18 – 30 lat, mieszkańcy aglomeracji do 100 tys. mieszkańców]

”

Ale też o historię danych jakichś powiedzmy rzeźb, malowideł, czy jakichś tam przedmiotów, które tam się znajdują, które historycznie ze względu na rangę artystów, które były wykonywane, są rozpoznawalne, są cenne, jeżeli patrząc na światowe rynki tam powiedzmy jakieś finansowe, jeśli gdyby to poszło na aukcję. I to wszystko jakby składa się na to dziedzictwo danego miejsca. Jeżeliby się okazało, nie wiem, że w tej synagodze znajdują się jakieś powiedzmy rzeźby, które są bardzo cenne, bardzo znane, to wtedy bym się przychyliła, mając tą opinię po prostu, jeżeli chodzi historyczną, gdzieś tam przez jakichś tam specjalistów wystawioną.

[FGI 31 – 50 lat, mieszkańcy dużych miast]

”

Jestem powiedzmy Polką, mam różne korzenie. Ale są te ziemie na terenie Polski, wcześniej te ziemie były w innych, ale teraz są na terenie Polski. Jest ta mieszanka kulturowa. U nas jest mały cmentarz żydowski i synagoga. Kawaleczek tylko, ale też jest kościół grekokatolicki, też jest kapliczka i kościół zielonoświątkowców. Dla mnie ma to znaczenie historyczne. Oczywiście wizualnie też, ale historycznie mimo wszystko. Ja się tu urodziłam i to miasto jest dla mnie ważne.

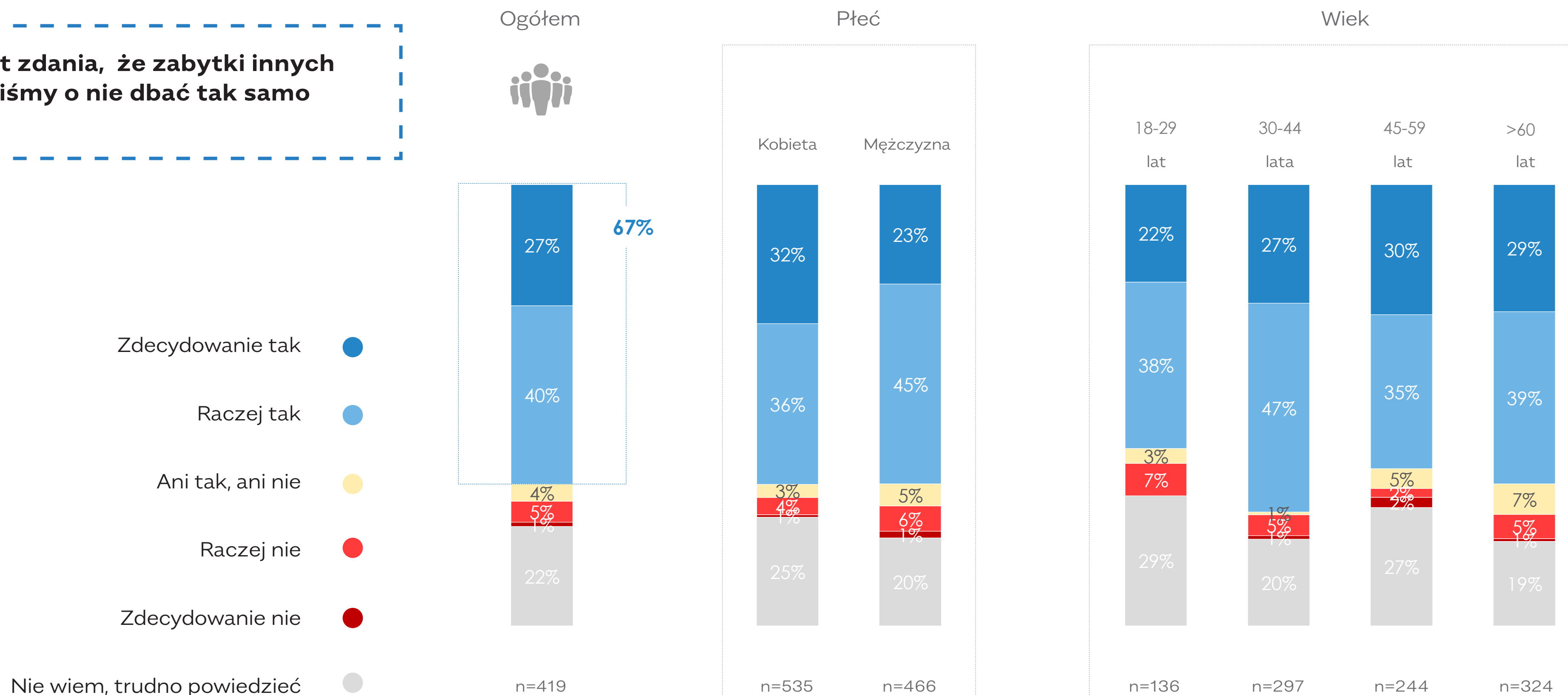
[FGI 18 – 30 lat, mieszkańcy dużych miast]

Postrzeganie zabytków innych kultur w kontekście własności/odpowiedzialności

„ Czy Pana(i) zdaniem są to już dzisiaj zabytki „nasze”, tzn. takie, o które powinniśmy dbać tak samo jak o zabytki kultury polskiej?

Odpowiadający: badani, w których miejscowości lub najbliższej okolicy znajdują się zabytki innych kultur.

Dwóch na trzech Polaków jest zdania, że zabytki innych kultur są już „nasze” i powinniśmy o nie dbać tak samo jak o zabytki kultury polskiej.



GŁÓWNYM KRYTERIUM POSTRZEGANIA ZABYTKU JAKO „WŁASNEGO” JEST KRYTERIUM ZNAJDOWANIA SIĘ NA TERENIE POLSKI. INNE CZYNNIKI, CHOĆ SĄ WAŻNE, SĄ MNIEJ UŚWIADOMIONE.

ODNOSZĄ SIĘ DO WAŻNYCH WYDARZEŃ Z PERSPEKTYWY HISTORII POLSKI

- obiekty związane z państwowością Rzeczypospolitej np. Wawel, Gniezno, Zamek Królewski w Warszawie,
- obiekty o charakterze militarnym, związane z walką o niepodległość lub działaniami wojennymi, np. Westerplatte, Twierdza Modlin.

ZNAJDUJĄ SIĘ NA DANYM TERENIE OD ZAWSZE I SĄ CZĘŚCIĄ KULTURY DANEJ SPOŁECZNOŚCI

- szczególnie w regionach wielokulturowych, np. Góra Grabarka, Kraina Otwartych Okiennic.

SĄ DOWODEM TRUDNYCH, HISTORYCZNYCH DOŚWIADCZEŃ

- np. eksterminacji ludności żydowskiej w trakcie II Wojny Światowej – Majdanek, Oświęcim, obóz w Płaszowie.

SĄ ŚWIADECTWEM HISTORYCZNIE FEUDALNEGO USTROJU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKI

- np. Dwór Raczyńskich.

PEŁNIĄ DZIŚ WAŻNE FUNKCJE DLA LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI

- np. stanowią miejsce spotkań, miejsce pochówku ważnej osoby, bądź stanowią atrakcję turystyczną i przyciągają nowych turystów, dzięki czemu lokalna społeczność może się rozwijać.

SĄ ZWIĄZANE Z INDYWIDUALNYMI PRZEŻYCIAMI,

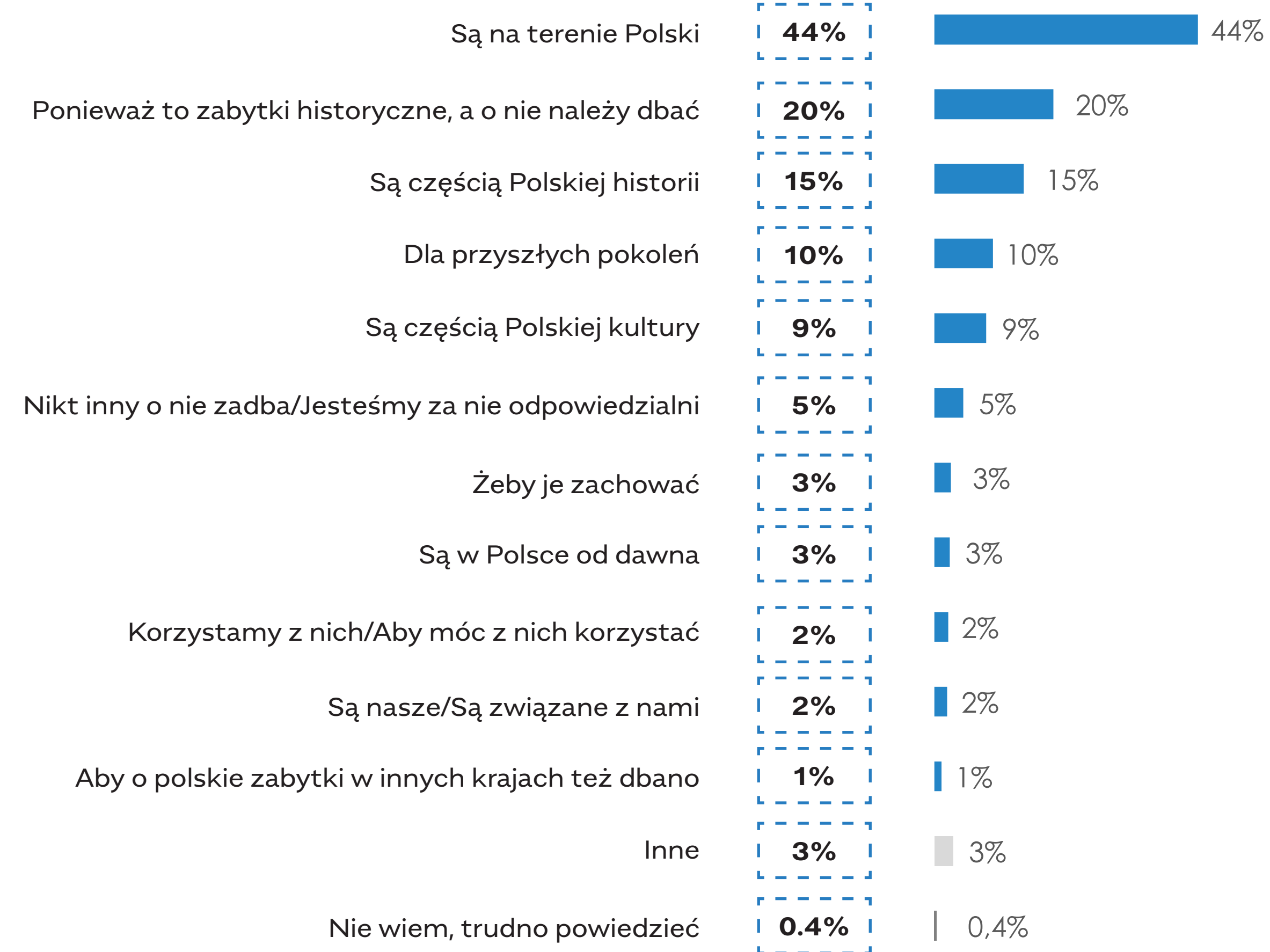
- szczególnie wśród osób, które są historycznie związane z wydarzeniami/ społecznościami, których obiekty dotyczą.

Pytanie otwarte



Dlaczego Pana(i) zdaniem są to „nasze” zabytki i powinniśmy o nie dbać tak samo jak o zabytki kultury polskiej?

Odpowiadający: badani, którzy uznają zabytków innych kultur w ich okolicy za „nasze”, n=279.



WIĘKSZA PRZYCHYLNOŚĆ ZABYTKOM ZWIĄZANYM Z POLSKIM NARODEM WŚRÓD POJEDYNCZYCH OSÓB WYNIKA Z POSTAW ŚWIATOPOGLĄDOWYCH PRZEJAWIAJĄCYCH SIĘ UZNAWANIEM Z DEFINICJI POLSKICH ZABYTKÓW JAKO WAŻNIEJSZYCH NIŻ ZABYTKI ZWIĄZANE Z INNYMI NARODOWOŚCIAMI.

Osoby biorące udział w badaniu jakościowym deklarowały, że o wszystkie zabytki należy dbać, ponieważ znajdują się na terenie Polski, jednak podświadomie historycznie ważniejsze były dla nich zabytki związane z polskim patriotyzmem (wszystkie zabytki są ważne, ale polskie są ważniejsze).

W przypadku zabytków sakralnych część osób postrzegała narody, z którymi są związane, jako majątne (np. naród żydowski), wobec czego to „oni” powinni dbać o własne zabytki, lub istotnie partycypować w kosztach związanych z utrzymaniem obiektów w dobrym stanie.

ISTOTNĄ BARIERĄ SĄ OGRANICZONE ŚRODKI PRYWATNYCH WŁAŚCICIELI ORAZ OGRANICZENIA KONSERWATORSKIE

Osoby związane z zabytkami zawodowo, doskonale znające ich historię (pasjonaci) zauważają, że część zabytków (np. historycznych kamienic, czy dużych ośrodków pałacowych) przeszła w posiadanie prywatnych właścicieli. Zdarza się, że nowi właściciele nie są zainteresowani dbaniem o dobry stan obiektów, gdyż wymaga to istotnego nakładu finansowego, którego nie posiadają. Niezależnie od narodowości prywatnych właścicieli oraz wartości historycznej obiektu okazuje się, że czynniki ekonomiczne są znacznie ważniejsze. Dla lokalnych społeczności jest to duża strata, z którą nie mogą się pogodzić, pamiętając te obiekty w dobrym stanie i dostrzegając ich potencjał.

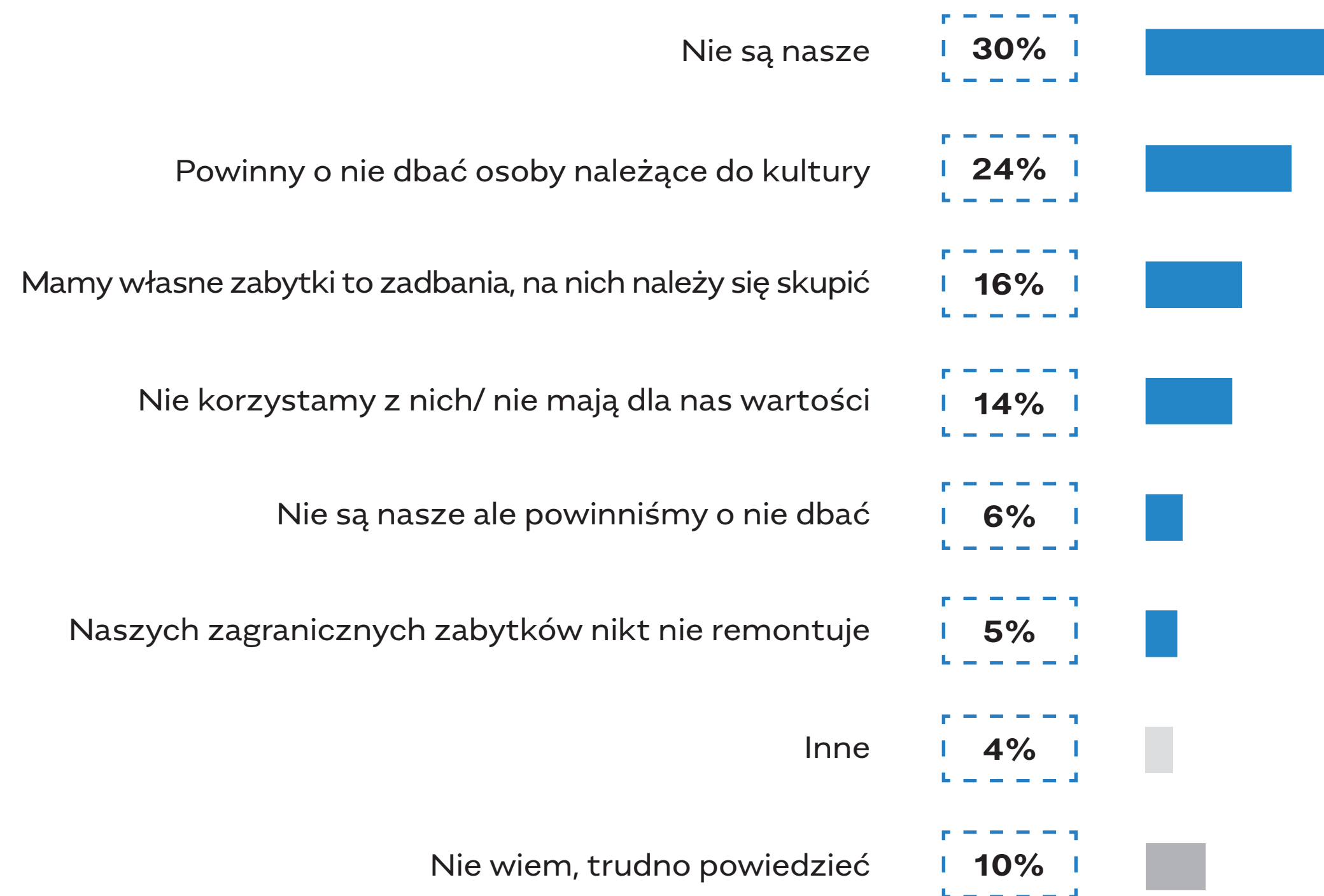
W opinii badanych część zabytków nie jest konserwowana lub odnawiana ze względu na brak możliwości spełnienia wymogów stawianych przez konserwatorów prywatnym właścicielom obiektów.

Pytanie otwarte



Dlaczego Pana(i) zdaniem nie są to „nasze” zabytki i nie powinniśmy o nie dbać tak samo jak o zabytki kultury polskiej?

Odpowiadający: badani, którzy nie uznają zabytków innych kultur w ich okolicy za „nasze”, n=40.



„Nasze” zabytki innych kultur vs „nie nasze” – przykładowe odpowiedzi z modułu ilościowego badania

40

WYPOWIEDZI OSÓB POSTRZEGAJĄCYCH ZABYTKI INNYCH KULTUR JAKO „NASZE”



Te zabytki są związane z polskim dziedzictwem, znajdują się na naszej ziemi i tworzą historię.

Ponieważ są w naszej okolicy od bardzo, bardzo dawna i w związku z tym przez to, że są tak długo w Polsce, to są nasze i powinniśmy o nie dbać.

Zabytki to historia i sztuka.

Z racji tego, że znajdują się na terytorium Polski, więc stają się zabytkami, które mają związek z polską kulturą.

Są to budowle od wieków w naszym mieście, są dobrem narodowym, pamiątką dla młodszych pokoleń.

Ponieważ zasiedlając te ziemie, przejęliśmy za nie odpowiedzialność, poza tym często są bardzo cenne architektonicznie oraz ciekawe.

WYPOWIEDZI OSÓB POSTRZEGAJĄCYCH ZABYTKI INNYCH KULTUR JAKO „NIE NASZE”



Z jednej strony należą one kulturalnie także do Polski, a jednocześnie są symbolem tożsamości mniejszości etnicznych i narodowych - jako takie nie powinny być traktowane jako „polskie”.

Jak wyremontujemy, znajdzie się wtedy właściciel lub państwo. Ale to bardzo ogólne ciężko mówić, o czymś tak ważnym ogólnie.

Bo to było w czasach, gdy władały tu inne narody i to ich zadaniem powinno być przede wszystkim, by pamiętać o tych zabytkach.

Powinniśmy raczej dbać o zabytki kultury polskiej, inne kultury nie zawsze wniosły coś pozytywnego w kulturę polską.

Nie są to nasze zabytki, bo są wybudowane przez inne narodowości, ale powinniśmy o nie dbać ze względu na dobre relacje z tymi mniejszościami.

Są zabytkami, ale niekoniecznie nazwałabym je naszymi, na ziemi należącej do Polski, ale należą do innych kultur i narodów.

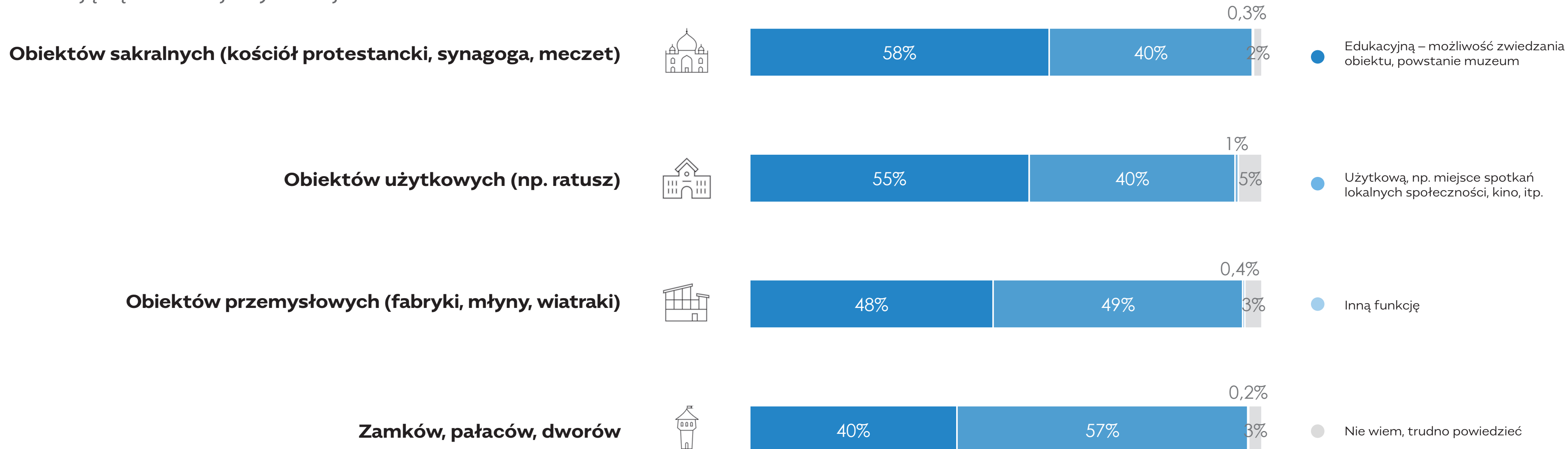
Preferowana funkcja zabytków innych kultur po renowacji

„ Jaką funkcję Pana(i) zdaniem powinny pełnić zabytki innych kultur po ich renowacji w przypadku:

Odpowiadający: wszyscy badani, n=1001.



Polacy są podzieleni w kwestii sposobu wykorzystania obiektów zabytkowych innych kultur po ich renowacji. W przypadku obiektów sakralnych zdecydowanie preferują ich funkcję edukacyjną, natomiast w przypadku zamków/pałaców/dworów bardziej skłaniają się ku funkcji użytkowej.



Źródło danych: moduł ilościowy badania.

Akcje społeczne związane z zabytkami innych kultur

Postrzeganie zabytków innych kultur w kontekście własności/odpowiedzialności

» Czy zna Pan(i) akcje społeczne organizowane wokół zabytków innych kultur (grup etnicznych, czy innych narodowości)?

Odpowiadający: wszyscy badani, n=1001.

Osoby z grupy wiekowej 30-44 lata częściej niż pozostali deklarują znajomość akcji społecznych organizowanych wokół zabytków innych kultur (38%).

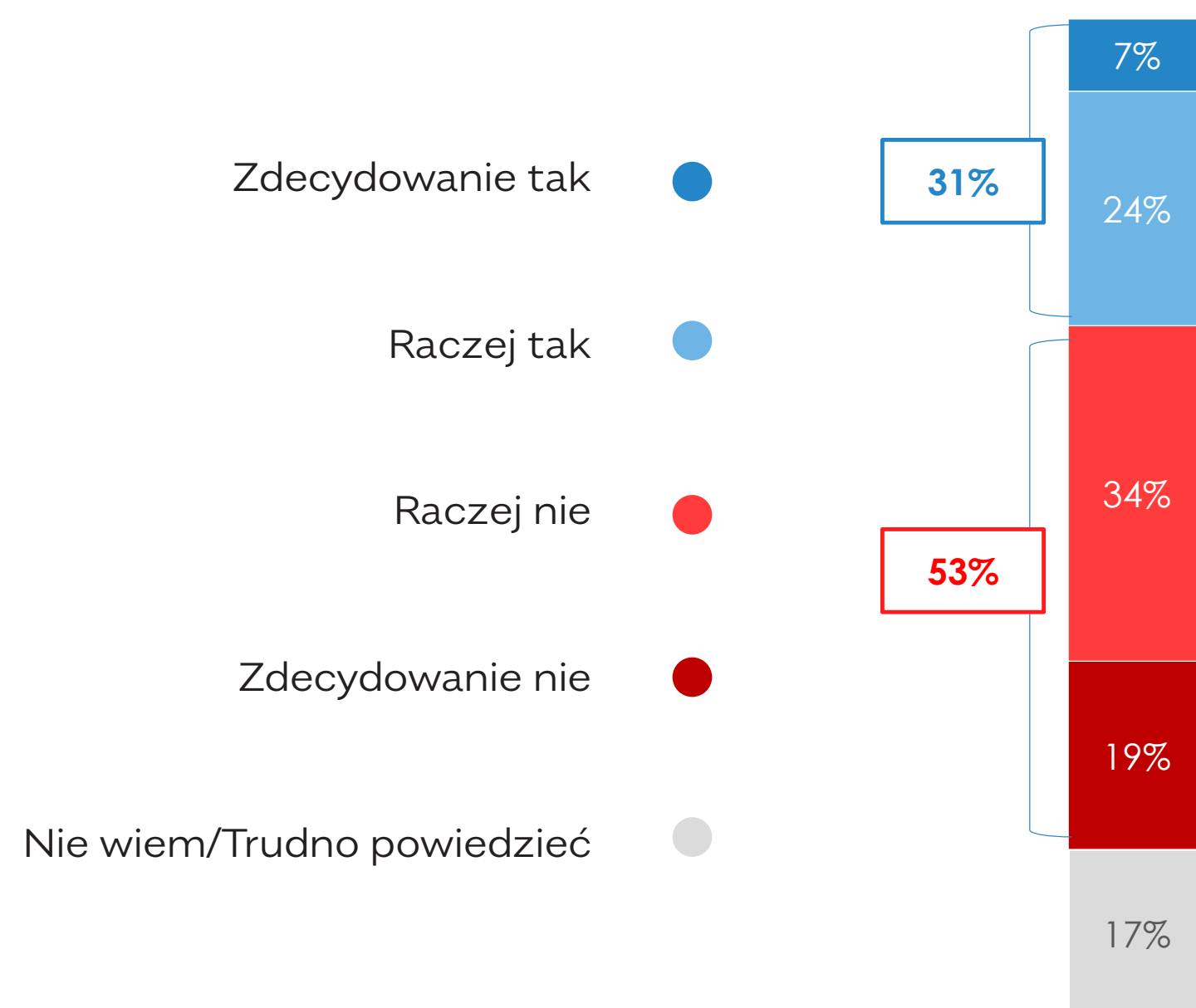
- Tak, ale tylko w okolicy, w której mieszkam ●
- Tak, ale tylko w województwie w którym mieszkam ●
- Tak, w różnych miejscach w Polsce ●
- Nie znam ●



Zaangażowanie w akcje społeczne organizowane wokół zabytków innych kultur

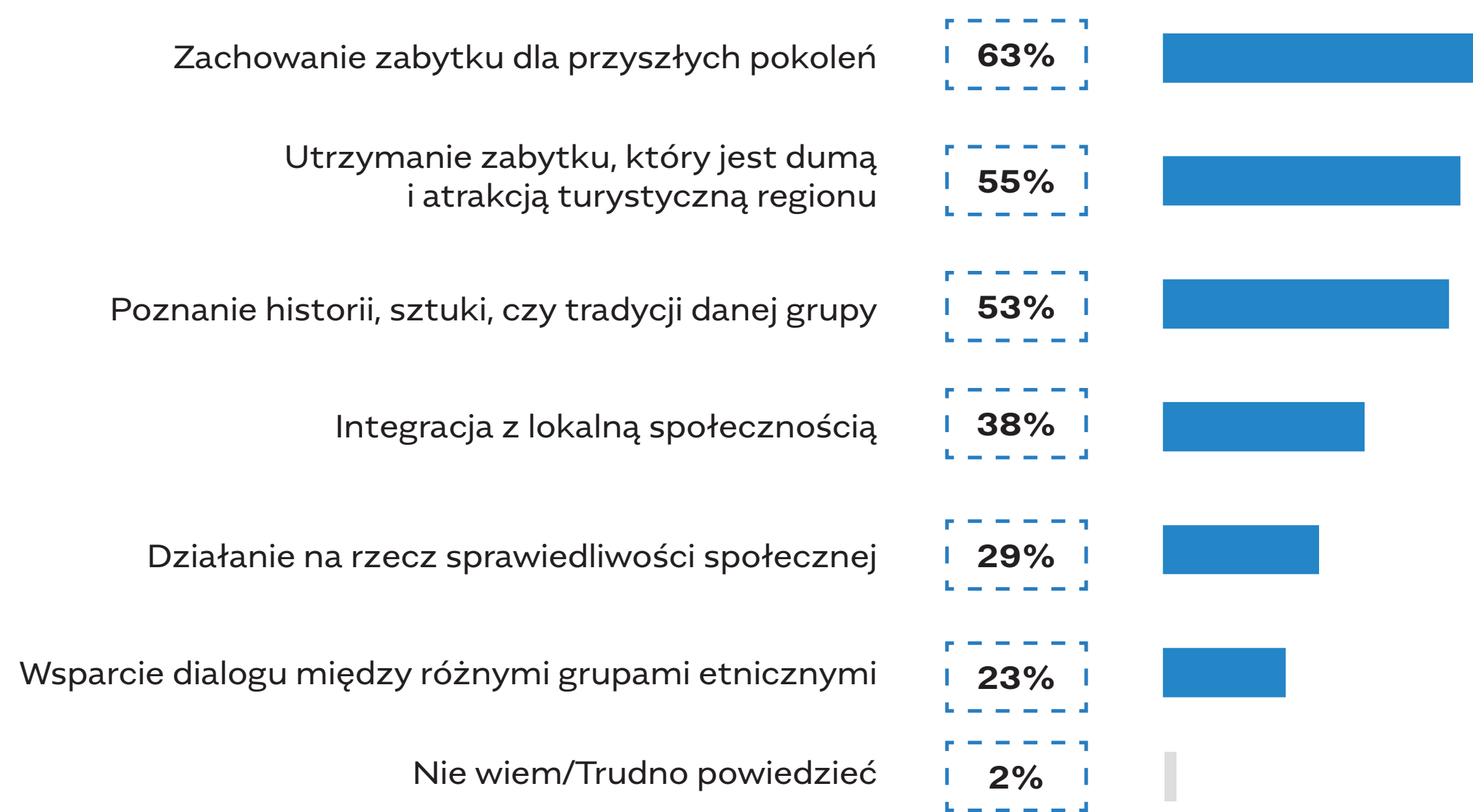
„ Czy zaangażował(a)by się Pan(i) się w akcję społeczną związaną z ochroną/dbaniem o zabytki innych kultur (grup etnicznych/narodowości), np. sprzątnięcie zabytkowego cmentarza?

Odpowiadający: wszyscy badani, n=1001.



„ Jaki byłby powód wzięcia udziału w takiej akcji?

Odpowiadający: badani, którzy zaangażowaliby się w akcję społeczną związaną z ochroną/dbaniem o zabytki innych kultur, n=291.



Deklaracja zaangażowania w akcje społeczne organizowane wokół zabytków podziale na województwa

” Czy zaangażował(a)by się Pan(i) się w akcję społeczną związaną z ochroną/dbaniem o zabytki innych kultur (grup etnicznych/narodowości), np. sprzątnięcie zabytkowego cmentarza?

Odpowiadający: wszyscy badani, n=1001.

% - suma odpowiedzi „Zdecydowanie tak” i „Raczej tak”.

Lubuskie:

Zdecydowanie tak- 0%

Raczej tak- 5%

Raczej nie - 0%

Zdecydowanie nie - 0%

Nie wiem/ trudno powiedzieć - 95%

Wielkopolskie:

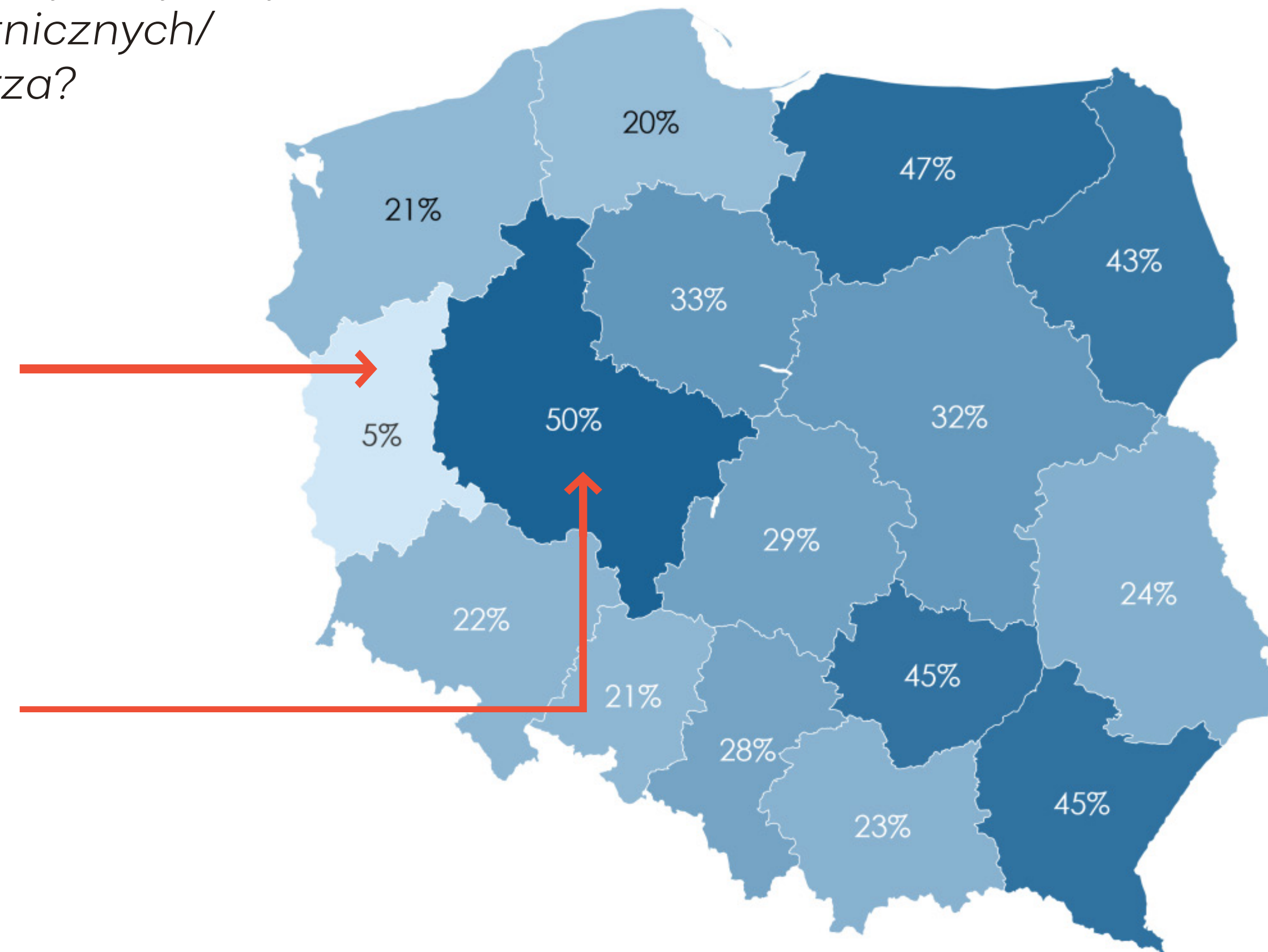
Zdecydowanie tak- 8%

Raczej tak- 43%

Raczej nie - 34%

Zdecydowanie nie - 3%

Nie wiem/ trudno powiedzieć - 13%

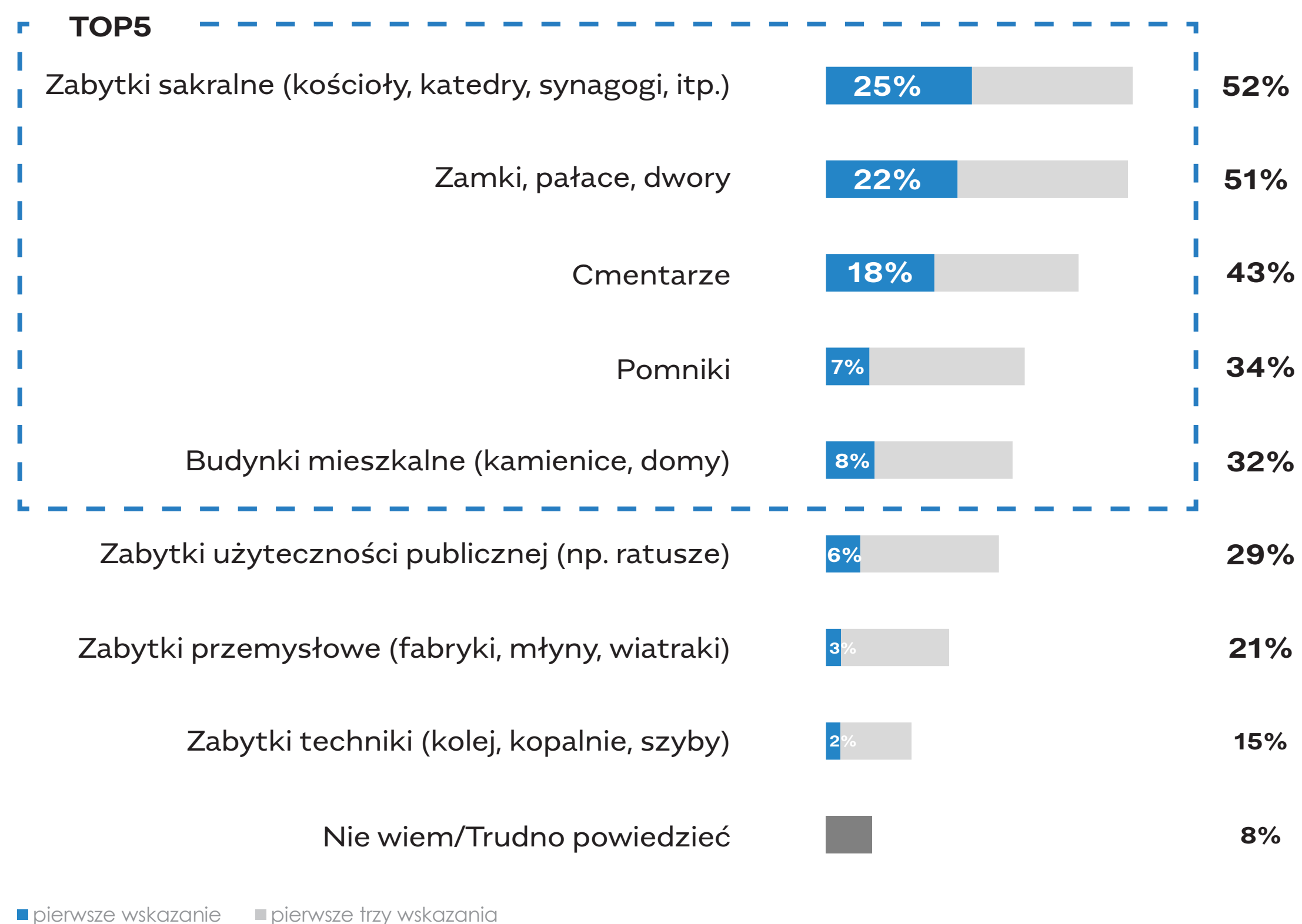


Połowa respondentów (50%) zamieszkująca województwo wielkopolskie zaangażowałaby się w akcję społeczną związaną z ochroną/dbaniem o zabytki innych kultur. Najmniej respondentów z województwa lubuskiego podjęło by się takiego działania, jedynie 5%. Znacząca większość respondentów z tego obszaru miała trudność z odpowiedzią na to pytanie (95% - nie wiem/trudno powiedzieć).

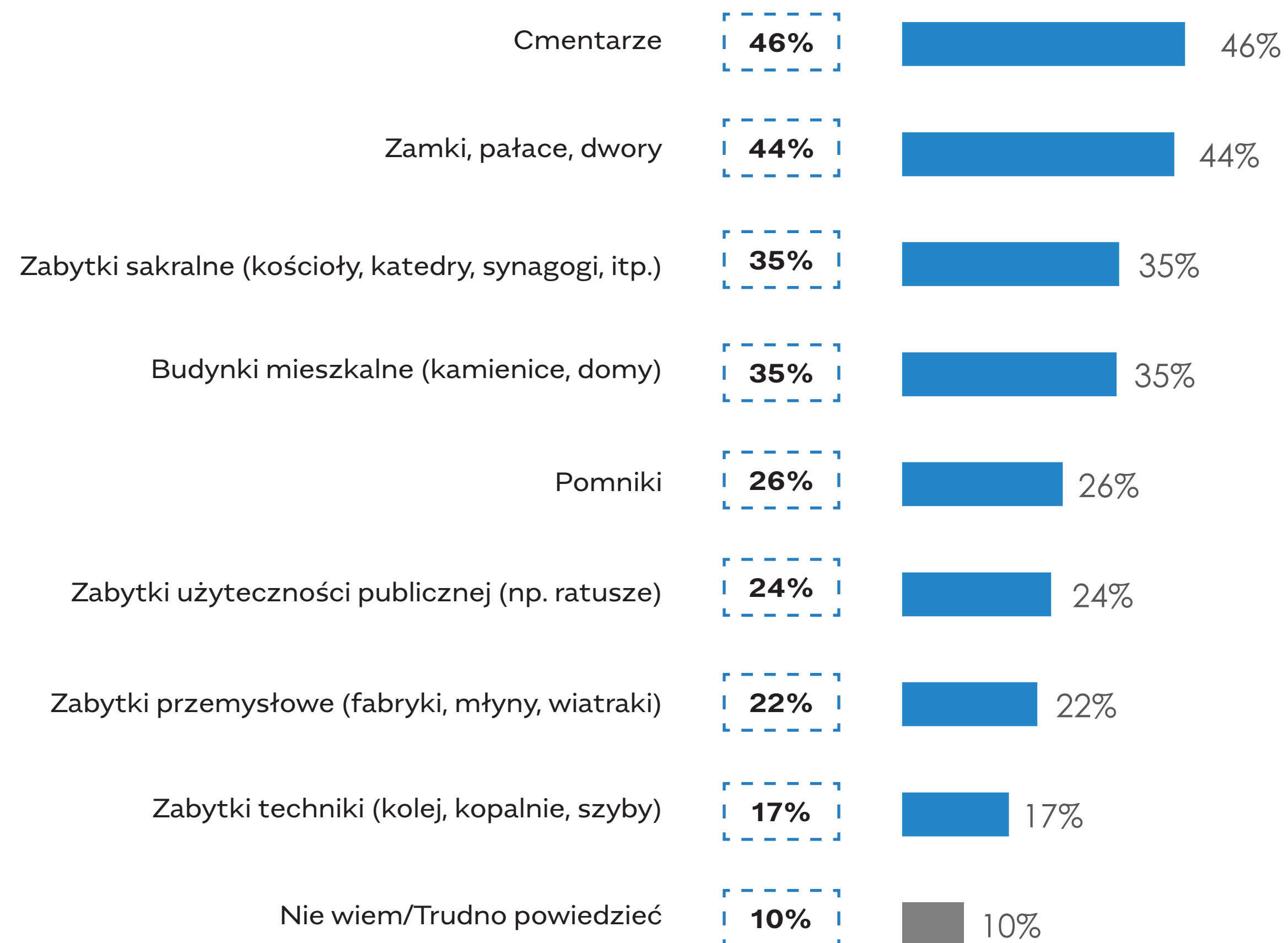
Obsługiwane przez usługę Bing © Microsoft, TomTom

„ A gdyby miał(a) Pan(i) zaangażować się w akcję społeczną wokół zabytków innych kultur (grup etnicznych/narodowości), to które zabytki chciał(a)by Pan(i) wesprzeć najbardziej?

Pytanie wielokrotnego wyboru z rejestracją wskazań
Odpowiadający: wszyscy badani, n=1001.

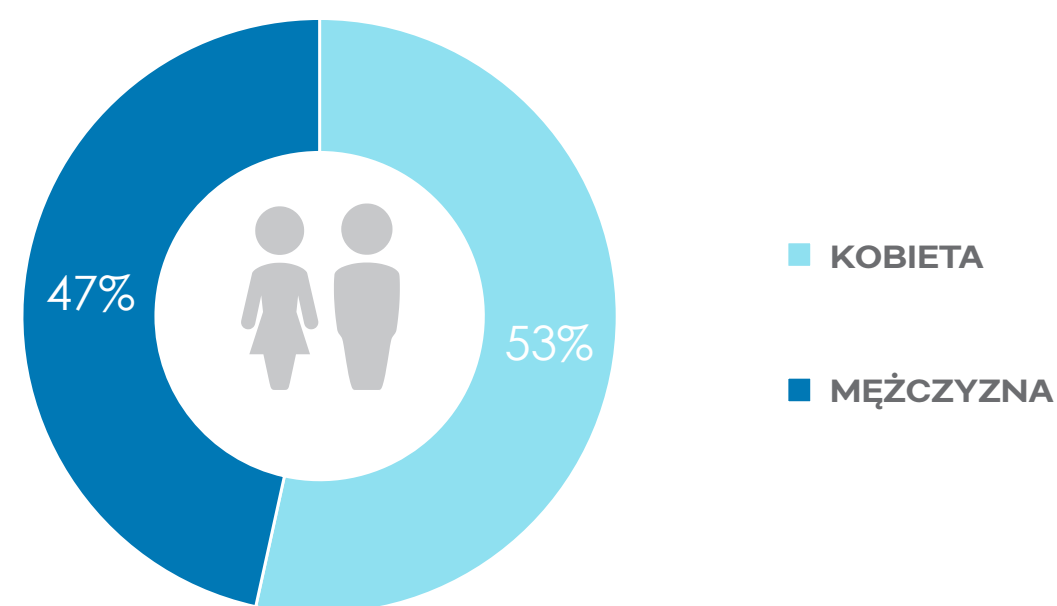


„ A które według Pana(i) wymagają najpilniejszego wsparcia?

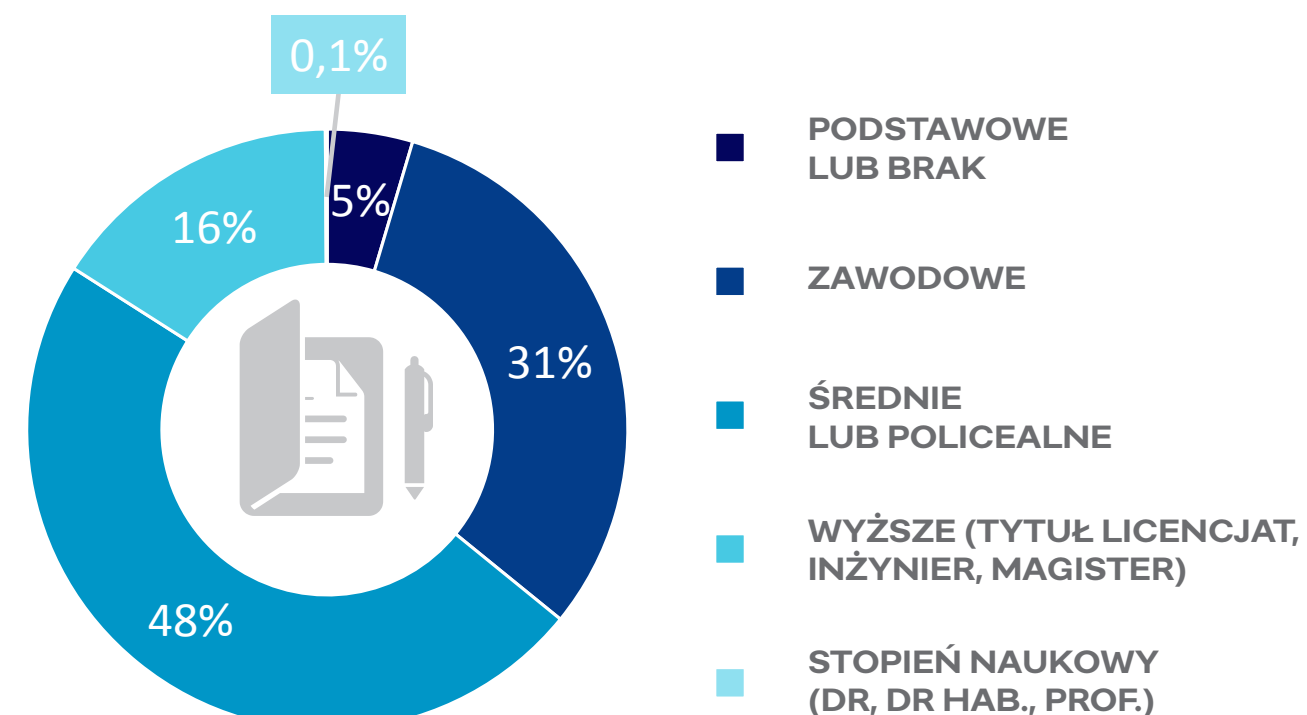


Demografia w module ilościowym badania

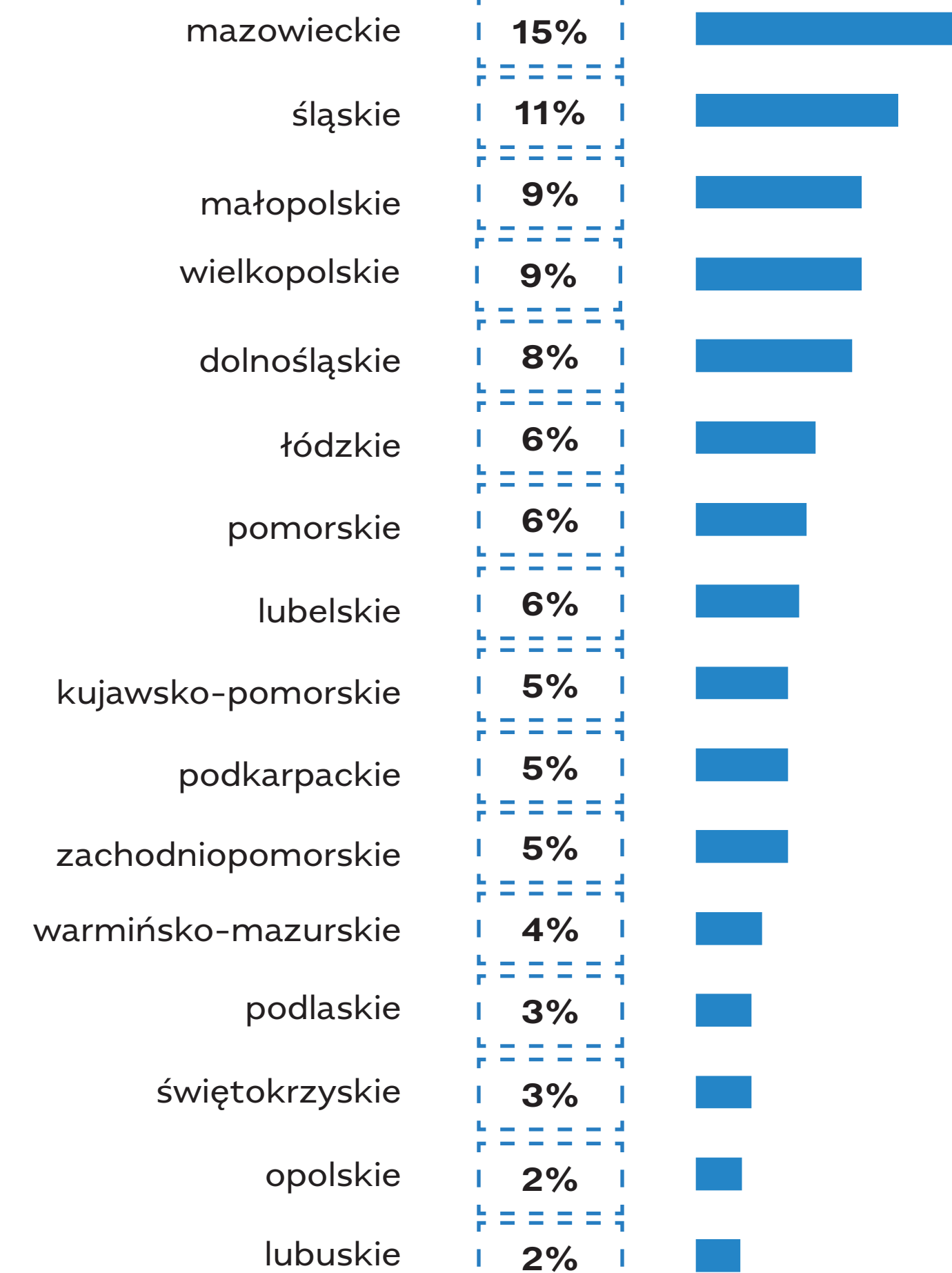
PŁEĆ



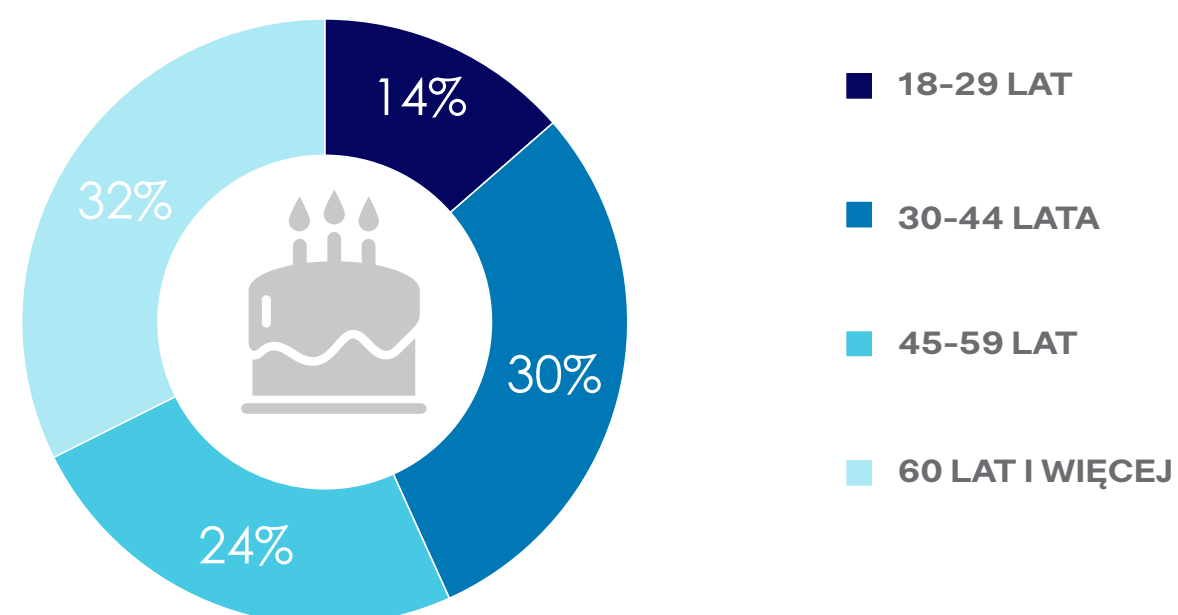
WYKSZTAŁCENIE



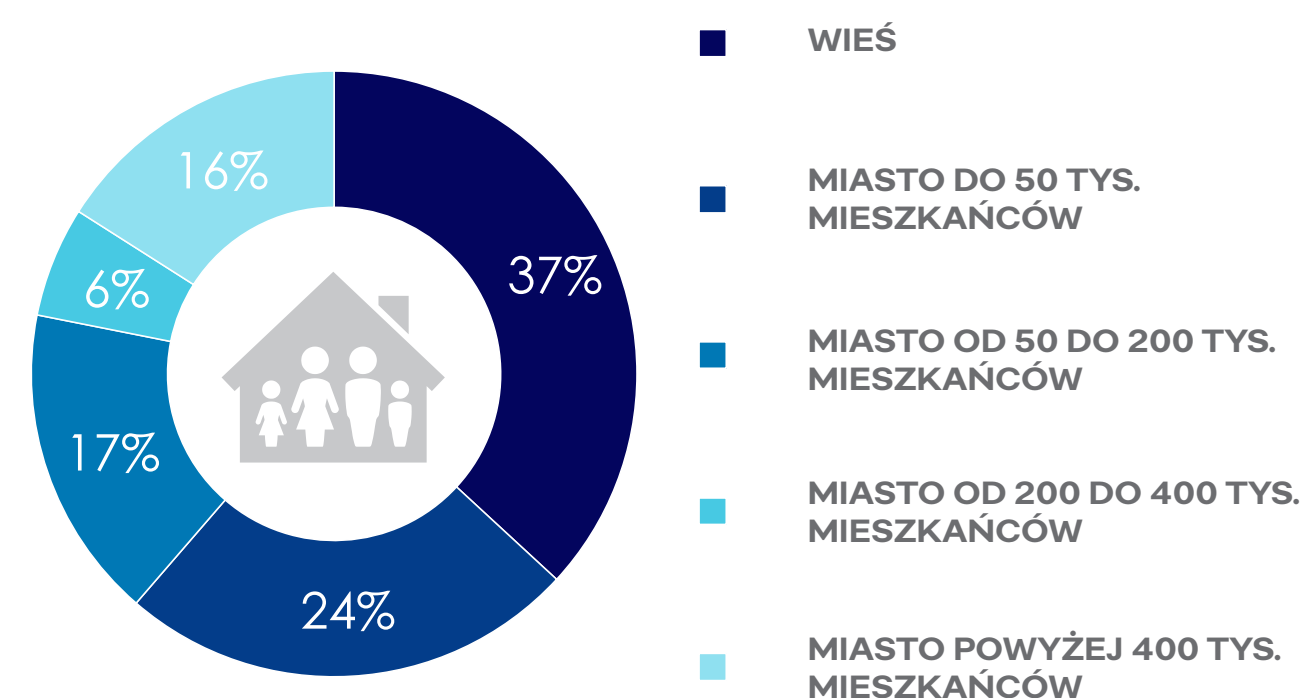
WOJEWÓDZTWO



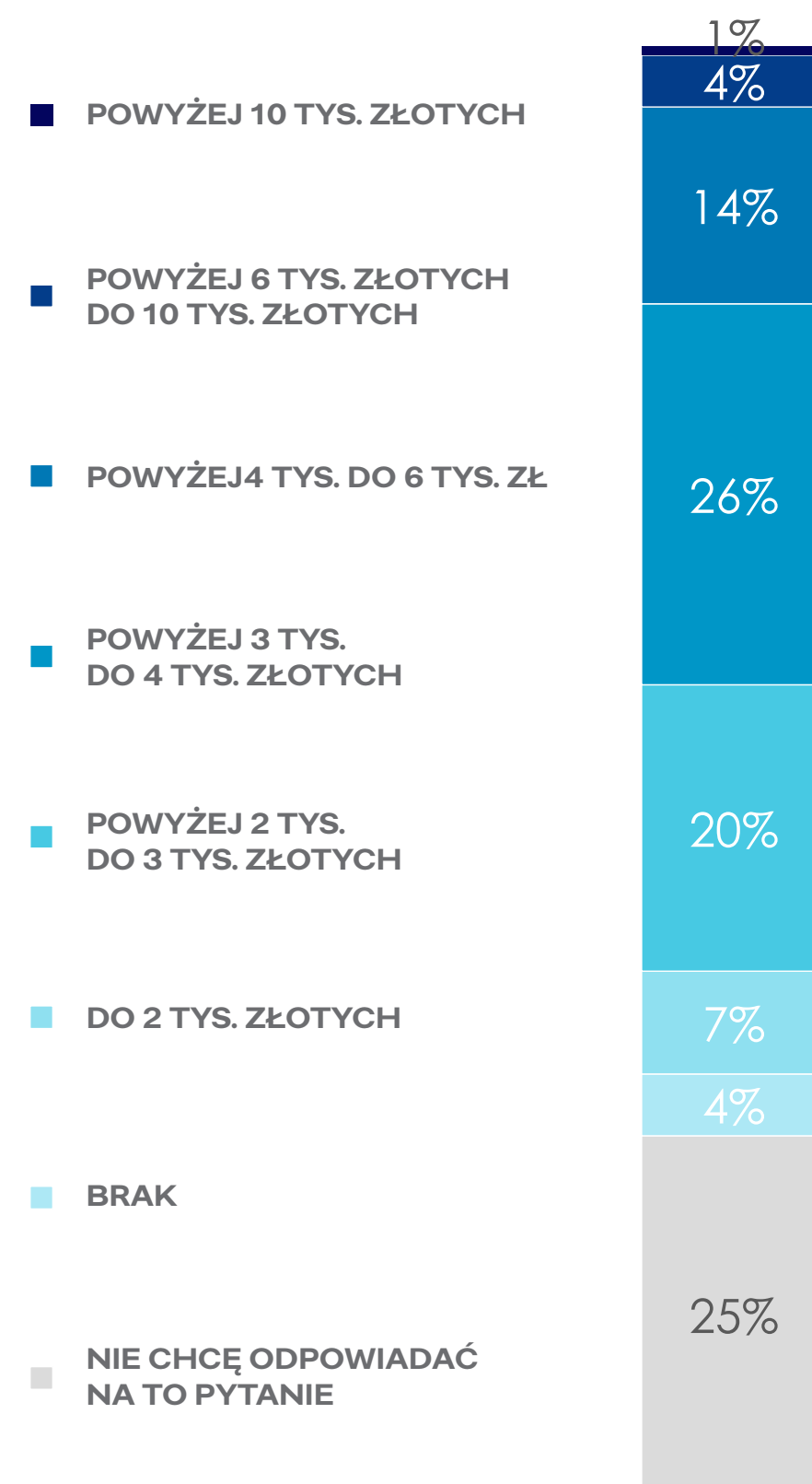
WIEK



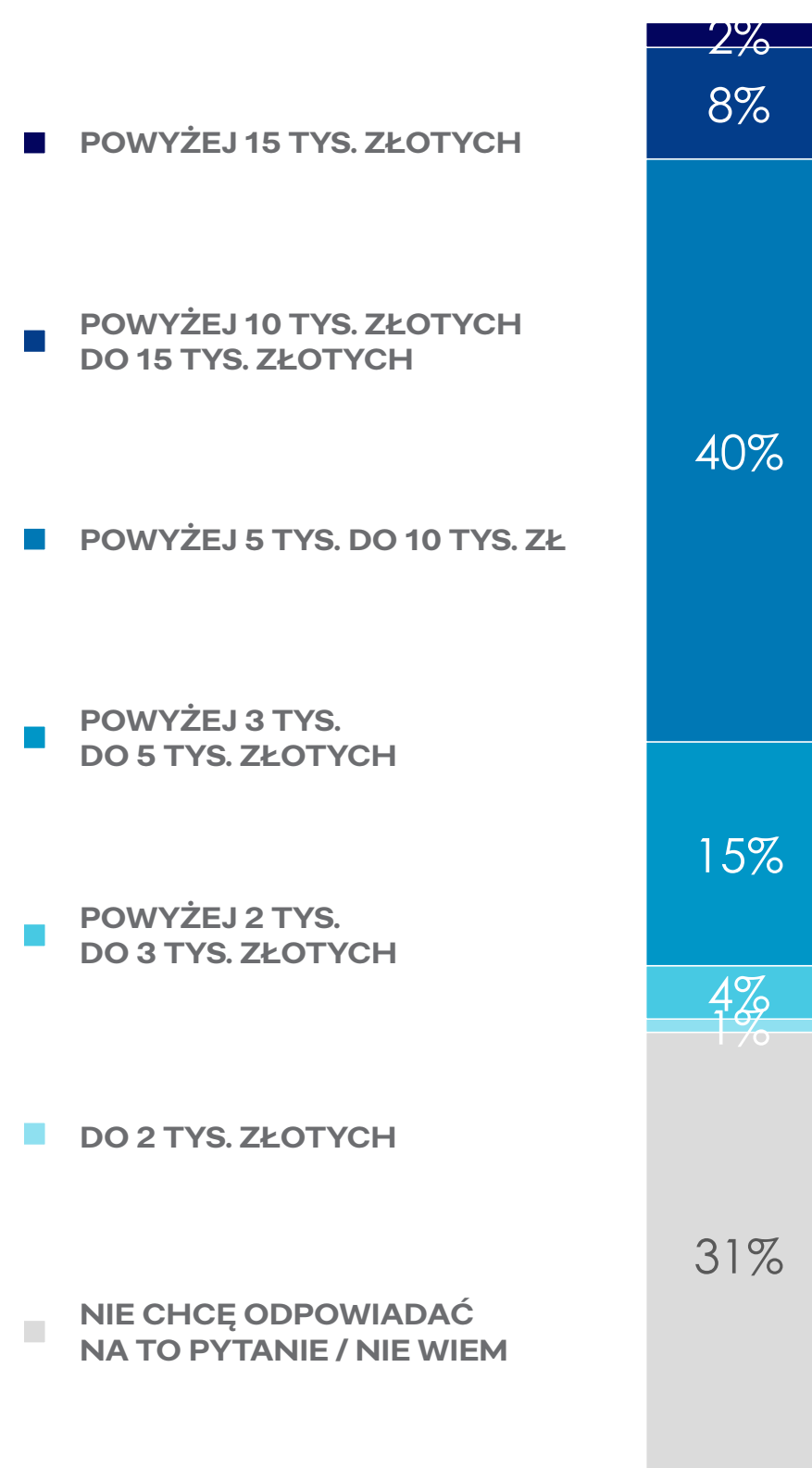
WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI



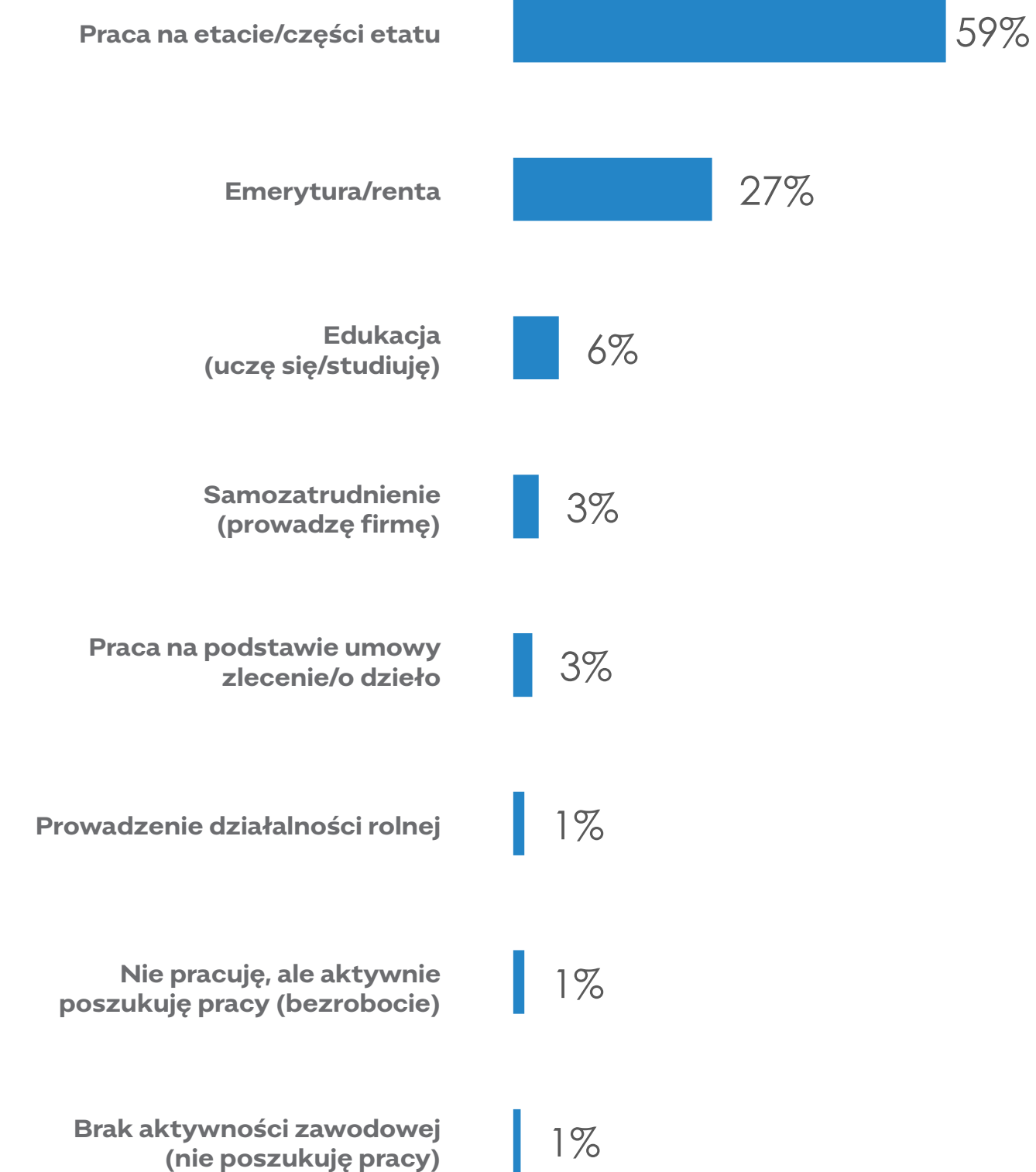
INDYWIDUALNE DOCHODY NETTO



DOCHODY NETTO GOSPODARSTWA DOMOWEGO

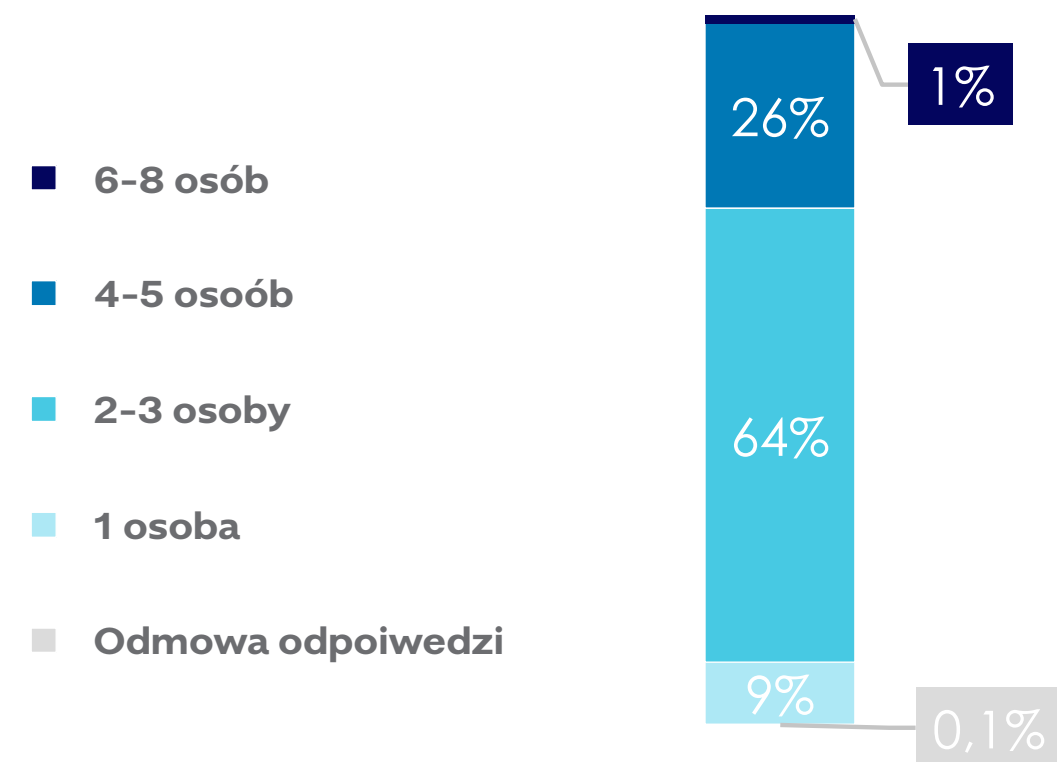


STATUS ZAWODOWY

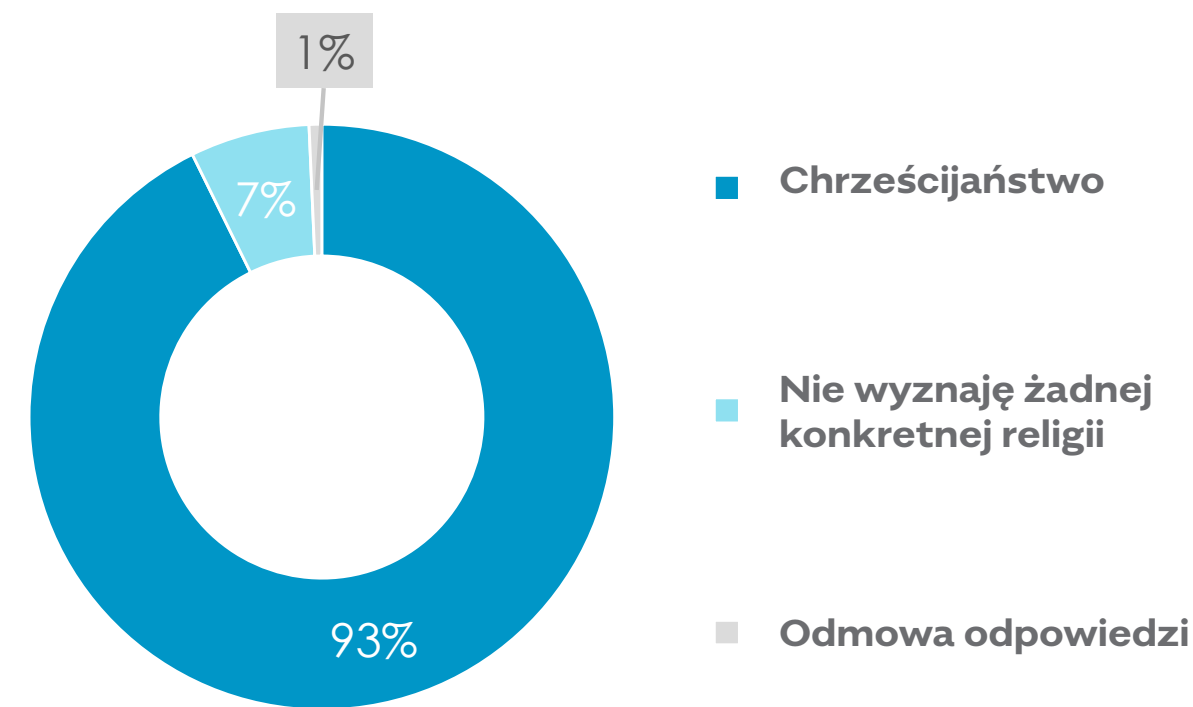


Odpowiadający: wszyscy badani, n=1001.

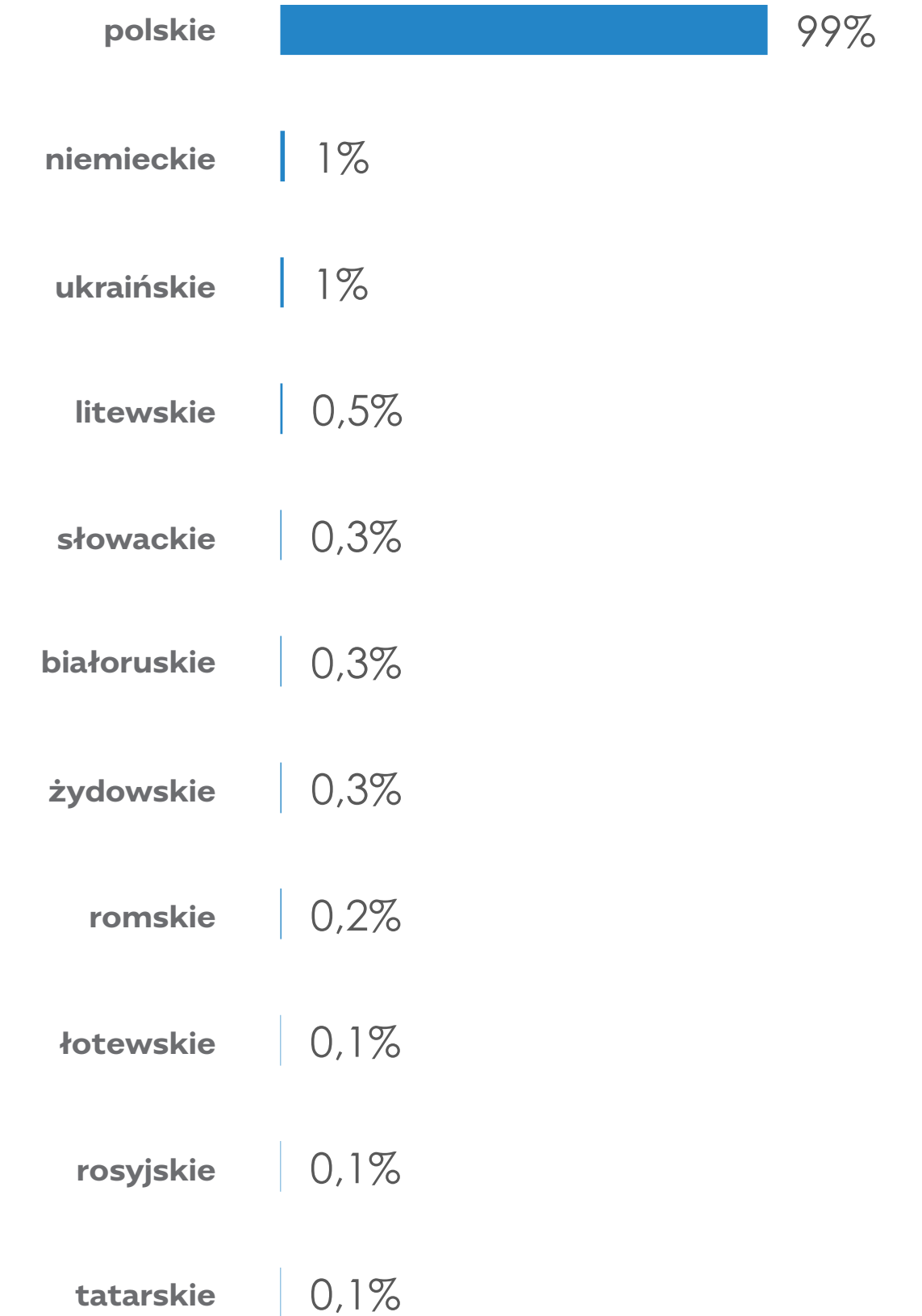
OSOBY W GOSPODARSTWIE DOMOWYM



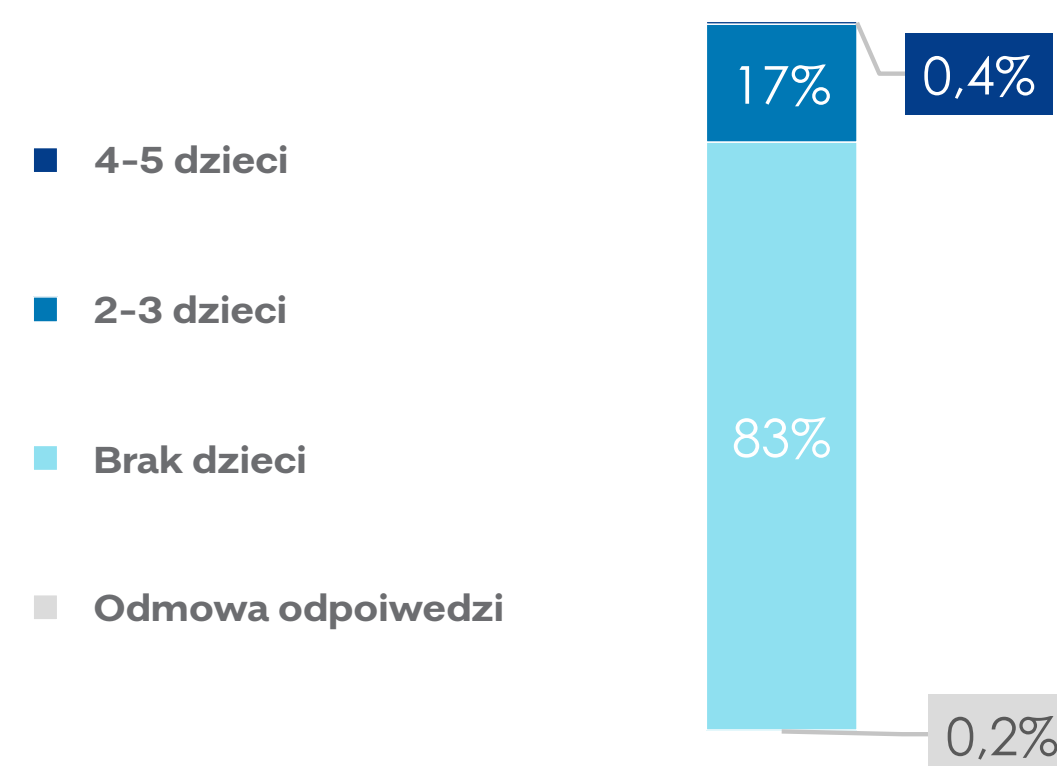
PRZEKONANIA WYZNANIOWE



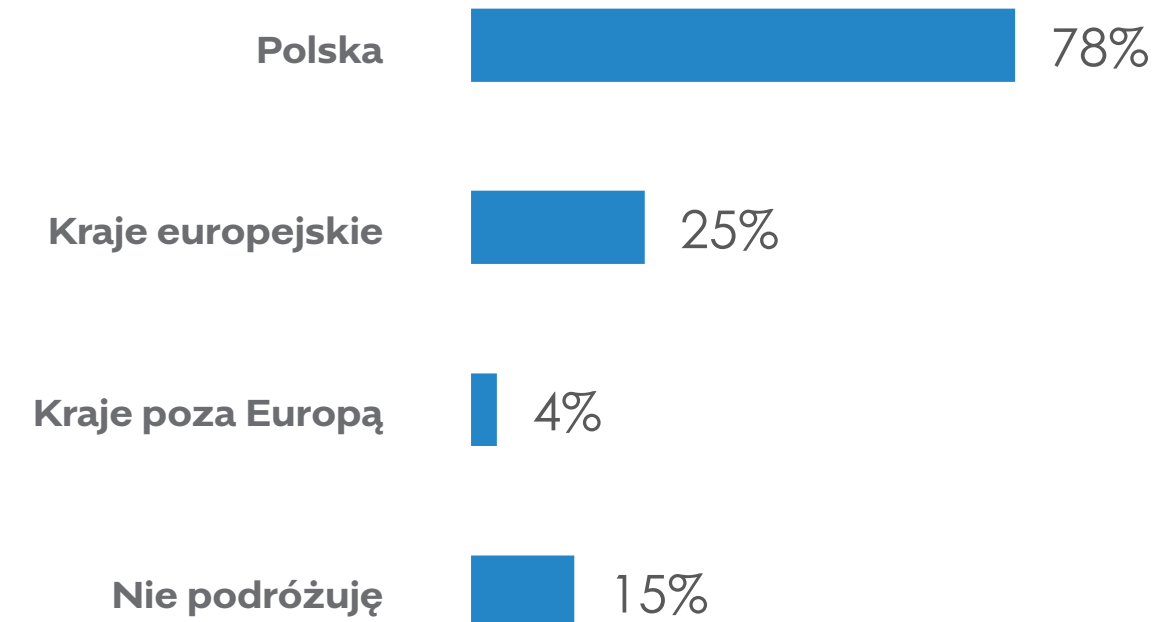
POCHODZENIE PRZODKÓW



OSOBY DO 18 ROKU W GOS. DOMOWYM



KIERUNKI PODRÓŻY



Odpowiadający: wszyscy badani, n=1001. Osoby do 18 roku w gos. Domowym, n=828.